

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ ΣΕ ΜΙΑ
ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: ΤΑΤΣΙΔΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ
ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΜΠΙΜΠΑ ΕΜΜΑΝΟΥΕΛΑ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ 2010

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	2
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ.....	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΩΝΥΜΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ (Α.Ε.)	5
1.1 Ορισμός της Ανώνυμης Εταιρίας	5
1.2 Σύσταση της Ανώνυμης Εταιρίας.....	8
1.3 Καταστατικό της Ανώνυμης Εταιρίας	10
1.4 Όργανα της Ανώνυμης Εταιρίας	13
1.5 Διαπραγμάτευση μετοχών και κανόνες αποτίμησης	16
1.6 Λύση και Εκκαθάριση της Ανώνυμης Εταιρίας.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ	21
2.1 Η προστασία της μειοψηφίας γενικά	21
2.2 Η μειοψηφία στο ελληνικό δίκαιο	22
2.3 Μεγάλη και μικρή μειοψηφία	23
2.4 Φύση των δικαιωμάτων μειοψηφίας.....	24
2.5 Περιορισμοί στην άσκηση δικαιωμάτων μειοψηφίας	25
2.6 Διάκριση δικαιωμάτων μειοψηφίας.....	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΤΑ ΔΙΑΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ ΣΤΙΣ Α.Ε. ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΥΣ Ν. 2190/1920 ΚΑΙ Ν. 3604/2007	28
3.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις για το άρθρο 39 του νόμου 2190/1920.....	28
3.2 Το δικαίωμα αίτησης σύγκλησης έκτακτης γενικής συνέλευση	28
3.3 Το δικαίωμα αίτησης αναβολής λήψης απόφασης από τη γενική συνέλευση.....	33
3.4 Το δικαίωμα αίτησης πληροφοριών.....	35
3.5 Το δικαίωμα αίτησης διεξαγωγής της ψηφοφορίας με ονομαστική κλήση	36
3.6 Τα αυξημένα δικαιώματα της μειοψηφίας με το νέο νόμο 3604/2007	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	42
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	45
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	54

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η προστασία της μειοψηφίας των μετόχων από καταπιεστικές ενέργειες της πλειοψηφίας ήταν μία ανάγκη που υπήρχε από το καιρό που γεννήθηκε η εταιρεία ως πλάσμα δικαίου. Επομένως, για να δοθεί ενισχυμένη προστασία στους μετόχους που είναι μειοψηφία σε μια εταιρεία, δίνονται σ' αυτούς ειδικά δικαιώματα σε κάποιες διαδικασίες που προβλέπονται από τον Ν. 2190/1920 περί Ανωνύμων Εταιριών. Υπάρχουν αρκετά παραδείγματα δικαιωμάτων μειοψηφίας σε Α.Ε., τα πιο γνωστά όμως είναι η ανάγκη για πλειοψηφία $\frac{3}{4}$ ή το 75% ψήφων της γενικής συνέλευσης για τροποποίηση του καταστατικού της εταιρείας, μείωση του κεφαλαίου, αλλαγή σκοπών και άλλα.

Η ενίσχυση της θέσης του μετόχου και της προστασίας της μειοψηφίας υπήρξε βασικό αίτημα κατά την αναμόρφωση του δικαίου της Α.Ε.. Ο νόμος 2190/1920 δεν ήταν ποτέ ιδιαίτερα φιλικός προς τους μετόχους και τη μειοψηφία, αυτό δε είναι γνωστό όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και διεθνώς. Τα δικαιώματα μειοψηφίας έχουν χαρακτήρα αντισταθμιστικό, όταν τα καταρχήν δικαιώματα του μετόχου δεν επαρκούν για να καταστήσουν την έννομη θέση του ικανοποιητική και την προστασία της επένδυσης του αποτελεσματική. Θα μπορούσε να πει κανείς μάλιστα ότι τα δικαιώματα του μετόχου και τα δικαιώματα μειοψηφίας είναι αντιστρόφως ανάλογα μεγέθη. Για παράδειγμα, εάν υπάρχει ικανή διαφάνεια και πληροφόρηση, γραπτή και ηλεκτρονική, προσιτή σε όλους τους μετόχους, μειώνεται η σημασία του δικαιώματος μειοψηφίας για λήψη πληροφοριών. Όμως αυτό που παρατηρείται στην Ελλάδα είναι ότι τόσο η γενική θέση του μετόχου όσο και τα δικαιώματα μειοψηφίας είναι σε κάποιο βαθμό ανεπαρκή. Ήταν συνεπώς επιβεβλημένο να υπάρξει κάποια βελτίωση στη θέση των μετόχων. Όμως η βελτίωση αυτή δεν θα έπρεπε να είναι απότομη και μαζική, διότι διαφορετικά θα υπήρχε κίνδυνος ανατροπής ισορροπιών και προσδοκιών στις υπάρχουσες επιχειρήσεις, με δυσμενή αποτελέσματα. Εν τέλει η γενική θέση του μετόχου μειοψηφίας βελτιώθηκε σε πολλά σημεία με το Ν. 3604/2007, που ήρθε να καλύψει τις αδυναμίες του αρχικού νόμου.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Το θέμα με το οποίο θα ασχοληθεί η παρούσα εργασία είναι τα δικαιώματα μειοψηφίας στις Ανώνυμες Εταιρίες. Με τον όρο «δικαιώματα μειοψηφίας» εννοούμε όλα εκείνα τα δικαιώματα που κατέχουν οι μικροί μέτοχοι των συγκεκριμένων επιχειρήσεων, οι οποίοι σαν σύνολο αποτελούν ένα ποσοστό μειοψηφίας (π.χ. 1/20) του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου. Το ζήτημα προστασίας της μειοψηφίας έναντι των συμφερόντων της πλειοψηφίας είναι εξαιρετικά δημοφιλές στα συγγράμματα Δικαίου των Επιχειρήσεων και πηγάζει από τις πρώτες μορφές κεφαλαιουχικών επιχειρήσεων. Επομένως, τα δικαιώματα μειοψηφίας ρυθμίστηκαν για πρώτη φορά από το Ν. 2190/1920 περί Ανωνύμων Εταιριών, ο οποίος προέβλεπε ειδικά δικαιώματα για τη μειοψηφία σε ορισμένες εταιρικές διαδικασίες.

Ωστόσο, η δυναμική των εξελίξεων στους τομείς των εταιριών, της οικονομίας της αγοράς και του ανταγωνισμού επέβαλαν την προσαρμογή του ισχύοντος νομικού πλαισίου για τις ανώνυμες εταιρίες στα νέα δεδομένα λειτουργίας των αγορών και στο διεθνή ανταγωνισμό. Έτσι ο νόμος του έτους 1920 περί ανωνύμων εταιριών αναμορφώθηκε πλήρως, ώστε να εναρμονιστεί με το κοινοτικό δίκαιο γενικότερα και ειδικότερα με την Οδηγία 2006/68/EK σχετικά με τη σύσταση της ανωνύμου εταιρίας. Αποτέλεσμα των παραπάνω συγκυριών υπήρξε ο πρόσφατος Ν. 3604/2007, που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων και νέες διατάξεις για τα δικαιώματα μειοψηφίας.

Απώτερος σκοπός της εργασίας είναι να εντοπιστούν ποια είναι τα δικαιώματα μειοψηφίας που προβλέπει ο Ν. 2190/1920 για τις ανώνυμες εταιρίες, ποιες είναι οι προϋποθέσεις για να ασκηθούν, ο τρόπος άσκησής τους, καθώς επίσης και οι αλλαγές που έφερε ο νέος Ν. 3604/2007, όσον αφορά τα υπάρχοντα ή άλλα επιπρόσθετα δικαιώματα μειοψηφίας.

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας εστιάζουμε στην νομική μορφή της Ανώνυμης Εταιρίας, και πιο συγκεκριμένα στις λειτουργίες και διαδικασίες του συγκεκριμένου τύπου εταιρίας. Το επόμενο κεφάλαιο αποτελεί μια εισαγωγή στις έννοιες της «Μειοψηφίας» και ασχολείται με την αντιμετώπιση του συγκεκριμένου ζητήματος από το ελληνικό δίκαιο. Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται αναλυτικά τα 4 επιμέρους δικαιώματα μειοψηφίας που

προβλέπει ο Ν. 2190/1920, ενώ στο τέλος του κεφαλαίου συμπληρώνονται 2 νεοπαγή δικαιώματα μειοψηφίας, που προβλέπει ο αναμορφωμένος Ν. 3604/2007. Το τελευταίο κεφάλαιο περιλαμβάνει συμπεράσματα από τη σφαιρική μελέτη του θέματος. Στο παράρτημα της εργασίας παρατίθεται άρθρα των Νόμων 2190 και 3604 που αφορούν τα δικαιώματα μειοψηφίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΩΝΥΜΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ (Α.Ε.)

1.1 Ορισμός της Ανώνυμης Εταιρίας

Η Ανώνυμη Εταιρία αποτελεί τη συνηθέστερη περίπτωση κεφαλαιουχικών εταιριών¹, στην οποία οι ιδιοκτήτες της (μέτοχοι) ευθύνονται ως το ποσό που έχουν εισφέρει στην επιχείρηση. Στην παρούσα εργασία θα αναλυθούν τα δικαιώματα των μετόχων μειοψηφίας στις ανώνυμες εταιρίες, επομένως κρίθηκε απαραίτητο να επικεντρωθούμε στη λειτουργία της ανώνυμης εταιρίας στο επόμενο κεφάλαιο.

Για την ίδρυση ανώνυμης εταιρείας πρέπει να συμπράξουν δύο τουλάχιστον μέρη ή κατά την έκφραση του νόμου το κεφάλαιο αυτής πρέπει να αναληφθεί από δύο τουλάχιστον ιδρυτές (άρθρο 8, Κ.Ν. 2190/20). Βέβαια, με το Ν. 3604/2007 επιτρέπεται πλέον και η σύσταση μονοπρόσωπης Α.Ε., δικαίωμα που υπήρχε ήδη σε δίκαια άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Η αναλογία συμμετοχής των ιδρυτών δεν ορίζεται. Τα ιδρυτικά μέλη της ανώνυμης εταιρείας μπορεί να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Τα φυσικά πρόσωπα πρέπει να έχουν συμπληρώσει το δέκατο όγδοο (18ο) έτος της ηλικίας τους (σύμφωνα με το άρθρο 127 του Αστικού Κώδικα, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 3 του Ν.1329/83).

Η Ανώνυμη Εταιρεία² (Α.Ε.) είναι η εμπορική εταιρία, που έχει νομική προσωπικότητα και στην οποία δεν υπάρχει προσωπική ευθύνη του μετόχου ή μετόχων της, για τις έναντι των τρίτων υποχρεώσεις της. Το κεφάλαιο αυτό διαιρείται σε ίσα τμήματα (μετοχές), σε κάθε ένα από τα οποία αντιστοιχεί και μια εταιρική ιδιότητα. Οι μετοχές μπορούν να μεταβιβάζονται εύκολα από τους κατόχους τους σε τρίτους (με εξαίρεση τις δεσμευμένες μετοχές) χωρίς από την αλλαγή αυτή να επηρεάζεται η εταιρία. Η εταιρία αυτή έχει δική της επωνυμία, δική της κατοικία και ιθαγένεια. Σε αντίθεση με την ομόρρυθμη και ετερόρρυθμη εταιρία, η Α.Ε. έχει αυτοτέλεια της εταιρικής παρουσίας σε σχέση με την ατομική παρουσία των εταίρων. Σχετικά με την επωνυμία της

¹ Σκαλίδης Ε., (1999), Εισαγωγή στο Εμπορικό Δίκαιο, Ε' Έκδοση, Λευτέρης Σκαλίδης, Θεσσαλονίκη, σελ. 272-273.

² Λαζαρίδης Ι., Παπαδόπουλος Δ., (2002), Χρηματοοικονομική Διοίκηση, Τεύχος Α, Α' Έκδοση, Θεσσαλονίκη, σελ. 90.

είναι υποχρεωτικό να αναγράφεται το είδος της εταιρικής επιχείρησης και οι λέξεις «ανώνυμη εταιρία» (Α.Ε.) και προαιρετικά μόνο μπορεί να γράφει το όνομα ενός ή περισσότερων συνεταίρων της.

Το νομικό της πλαίσιο διαμορφώθηκε από τον κωδικοποιημένο νόμο 2121/1920 «Περί Ανωνύμων Εταιριών», που αποτέλεσε και το επιμέρους «Δίκαιο της Α.Ε.». Σύμφωνα με το *Εμπορικό Δίκαιο* η Α.Ε. είναι πάντα εμπορική εταιρεία ακόμα και όταν δεν ασκεί εμπορία. Για την σύσταση της πρέπει να είναι συγκεντρωμένο το κατώτατο όριο μετοχικού κεφαλαίου (60.000 ευρώ)³. Η κάλυψη και η καταβολή του κεφαλαίου είναι δύο σημαντικές έννοιες που συνδέονται με το κεφάλαιο. Η **κάλυψη κεφαλαίου** αναφέρεται στο γεγονός ότι οι ιδρυτές της εταιρίας - απαιτείται τουλάχιστον ένα πρόσωπο - αναλαμβάνουν την υποχρέωση καταβολής στην εταιρία της αξίας των μετοχών της κατά το μερίδιο που έχει συμφωνηθεί μεταξύ τους. Η κάλυψη μπορεί να γίνει με εισφορά είτε σε είδος, είτε σε χρήμα, είτε σε συνδυασμό και των δύο. Η **καταβολή του κεφαλαίου** είναι η εκπλήρωση της αναληφθείσας υποχρέωσης από τους ιδρυτές να καλύψουν το κεφάλαιο. Δηλαδή, να μεταφέρουν στην επιχείρηση τα υποσχεθέντα: καταβάλλοντας τα μετρητά στο ταμείο της Α.Ε. και μεταβιβάζοντας την κυριότητα του είδους (π.χ. γηπέδου, κτιρίου κ.λ.π.) στο όνομα της Α.Ε.⁴.

Το καταστατικό της Α.Ε., είναι δημόσιο έγγραφο (συμβολαιογραφική πράξη) και καθορίζει όλες τις πτυχές λειτουργίας της Α.Ε. Αυτό αναφέρεται ενδεικτικά στα ακόλουθα: την εταιρική επωνυμία και το σκοπό της εταιρίας, την έδρα της, τη διάρκεια της, τον αριθμό και την έκδοση των μετοχών, το ποσό και τον τρόπο καταβολής του κεφαλαίου, στη σύγκληση, κατάρτιση και λειτουργία της γενικής εκμεταλλεύσεως και του διοικητικού συμβουλίου, τους ελεγκτές, στα δικαιώματα και υποχρεώσεις των μετόχων, στον τρόπο διαθέσεως των κερδών και στη διάθεση και εκκαθάριση της περιουσίας της. Οι μετοχές της Α.Ε. μπορεί να είναι κοινές ή προνομιούχες, ονομαστικές ή ανώνυμες καθώς και δεσμευμένες ή ελεύθερα μεταβιβάσιμες.

³ Σκαλίδης Θ., (2000), *Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών*, Εκδόσεις Ανικούλα, σελ. 259.

⁴ Λαζαρίδης Ι., Παπαδόπουλος Δ., (2002), *Χρηματοοικονομική Διοίκηση*, Τεύχος Α, Α' Έκδοση, Θεσσαλονίκη, σελ. 91

Η Α.Ε. λόγω του κεφαλαιουχικού της χαρακτήρα διοικείται και ελέγχεται από τον ή τους κατέχοντας την πλειοψηφία του κεφαλαίου δηλαδή πάνω του 50% αυτού. Η κατοχή αυτού του ποσοστού δίνει το δικαίωμα του ελέγχου της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων και την δια μέσου αυτής εκλογής του Διοικητικού Συμβουλίου. Για το λόγο αυτό ο νόμος προβλέπει ειδικές διατάξεις για την προστασία της μειοψηφίας.

Η Ανώνυμη Εταιρεία πρέπει να διατηρεί ορισμένες διατυπώσεις δημοσιότητας, οι οποίες προστατεύουν τους καλόπιστους τρίτους και τους συναλλασσόμενους. Μέσα σε αυτές είναι η δημοσίευση των ετήσιων αποτελεσμάτων κατά ορισμένο τρόπο δηλαδή⁵:

- τον Ισολογισμό
- τα Αποτελέσματα Χρήσεως
- και Αποτελέσματα Διαθέσεως τηρώντας το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο

Επίσης, είναι υποχρεωτική η εφαρμογή των Δ.Λ.Π. (Διεθνών Λογιστικών Προτύπων) από τις Α.Ε. των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών και προαιρετική από τις λοιπές επιχειρήσεις που έχουν την μορφή Α.Ε. και επιλέγουν τακτικούς ελεγκτές από το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών. Τα ΔΛΠ εφαρμόζονται κατά την κατάρτιση των δημοσιευόμενων οικονομικών καταστάσεων οι οποίες περιλαμβάνουν⁶:

- Ισολογισμό
- Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως
- Κατάσταση Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων
- Κατάσταση Ταμιακών Ροών
- Προσάρτημα με Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

⁵ Για περισσότερες πληροφορίες στην ιστοσελίδα: <http://el.wikipedia.org>

⁶ Για Περισσότερες Πληροφορίες στην Ιστοσελίδα:
www.idkaramanlis.gr/html/arxeio/gr/articles/triandafilou/triand030512-1.html - 33k -

1.2 Σύσταση της Ανώνυμης Εταιρίας

Η εταιρική σύμβαση (το καταστατικό της εταιρίας) συντάσσεται μόνο με συμβολαιογραφικό έγγραφο, όπως και στην ΕΠΕ. Ο υπουργός εμπορίου υποχρεούται να προκαλέσει σύμφωνα με το άρθρο 37 του ΕΝ την απόφαση για τη σύσταση της Ανώνυμης Εταιρίας και την έγκριση του καταστατικού, εφόσον αυτό έχει καταρτισθεί σύμφωνα με το νόμο, δηλαδή με συμβολαιογράφο. Στη συνέχεια αυτό ελέγχεται από την αρμόδια ΔΟΥ, ΦΑΕ θεωρείται και δημοσιεύεται⁷. Τα βήματα για τη σύσταση - ίδρυση μιας Α.Ε. είναι τα ακόλουθα⁸:

1. Προέλεγχος στο αρμόδιο Επιμελητήριο για επωνυμία και διακριτικό τίτλο: Λήψη βεβαίωσης προέγκρισης και καταβολή στο αρμόδιο Επιμελητήριο των σχετικών τελών. Η προεγκριθείσα επωνυμία και ο διακριτικός τίτλος δεσμεύονται από το Επιμελητήριο για τον δικαιούχο μόνο για 2 μήνες.
2. Σύνταξη από δικηγόρο σχεδίου καταστατικού και αποστολή του στον συμβολαιογράφο: Το καταστατικό της Α.Ε. που γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο, πρέπει να περιέχει διατάξεις για: α) την εταιρική επωνυμία και το σκοπό, β) την έδρα της εταιρίας, γ) τη διάρκειά της δ) το ύψος και τον τρόπο καταβολής του εταιρικού κεφαλαίου ε) το είδος των μετοχών, τον αριθμό, την ονομαστική αξία και την έκδοσή τους, στ) τον αριθμό των μετοχών κάθε κατηγορίας, εάν υπάρχουν περισσότερες κατηγορίες μετοχών ζ) τη μετατροπή ονομαστικών μετοχών σε ανώνυμες, ή ανωνύμων σε ονομαστικές, η) τη σύγκληση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου, θ) τη σύγκληση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες των γενικών συνελεύσεων, ι) τους ελεγκτές, ια) τα δικαιώματα των μετόχων, ιβ) τον ισολογισμό και τη διάθεση των κερδών, ιγ) τη λύση και την εκκαθάριση.

⁷ Γκίνογλου Δ., (2004), Λογιστική Εταιριών, Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων, 1^η έκδοση, Εκδόσεις Rosili, σελ.74

⁸ Για Περισσότερες Πληροφορίες στην Ιστοσελίδα: www.cc.uoa.gr/louoa/doc/odigos_idryshs_AE.doc

Το καταστατικό της ανώνυμης εταιρίας πρέπει να αναφέρει επίσης: α) Τα ατομικά στοιχεία των φυσικών ή νομικών προσώπων που υπέγραψαν το καταστατικό της εταιρίας ή στο όνομα και για λογαριασμό των οποίων έχει υπογραφεί το καταστατικό αυτό και β) Το συνολικό ποσό, τουλάχιστον κατά προσέγγιση όλων των δαπανών που απαιτήθηκαν για τη σύσταση της εταιρίας και βαρύνουν αυτή. Στις περιπτώσεις των ανωνύμων εταιριών του άρθρου 8^α Ν. 2190/1920 (ανώνυμη εταιρία που προσφεύγει στην ολική ή μερική από το κοινό κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου με δημόσια εγγραφή), το κατώτατο όριο του μετοχικού κεφαλαίου ορίζεται στο ποσό των 300.000 Ευρώ.

3. Προκαταβολή Δικηγορικής Αμοιβής και θεώρηση της υπογραφής του δικηγόρου επί του σχεδίου του καταστατικού. Η παράσταση δικηγόρου κατά την υπογραφή του καταστατικού της Α.Ε. είναι υποχρεωτική από το νόμο.
4. Υπογραφή του συμβολαίου σύστασης. Το συμβόλαιο σύστασης Α.Ε. (καταστατικό) υπογράφεται από τα ιδρυτικά μέλη της εταιρίας και τον πληρεξούσιο δικηγόρο.
5. Ταμείο Νομικών (Τ.Ν.) και Ταμείο Προνοίας Δικηγόρων Αθηνών (Τ.Π.Δ.Α.): Υποβολή επικυρωμένου αντιγράφου του συμβολαίου σύστασης εταιρίας (καταστατικό) στο Ταμείο Νομικών και στο Ταμείο Προνοίας Δικηγόρων Αθηνών (εφόσον η εταιρία έχει έδρα δήμους που ανήκουν στην αρμοδιότητα του Πρωτοδικείου Αθηνών) και πληρωμή των σχετικών εισφορών (0,5% και 1% επί του εταιρικού κεφαλαίου αντίστοιχα), προκειμένου να θεωρηθεί το καταστατικό από τα ανωτέρω Ταμεία. Για τις εταιρίες που εδρεύουν σε δήμους που υπάγονται στο Πρωτοδικείο Πειραιά δεν οφείλεται εισφορά στο Ταμείο Προνοίας Δικηγόρων Πειραιώς (Τ.Π.Δ.Π.).
6. Προεγγραφή στο οικείο Επιμελητήριο.
7. Υποβολή του επικυρωμένου αντιγράφου του καταστατικού στην αρμόδια της έδρας της εταιρίας Νομαρχία και έκδοση από αυτήν απόφασης έγκρισης του καταστατικού: Εφόσον η αρμόδια Νομαρχία υποδείξει διορθώσεις (κάτι που συμβαίνει σχεδόν πάντοτε) υπογράφεται συμβόλαιο τροποποίησης του καταστατικού, το οποίο και αυτό υποβάλλεται στην αρμόδια Νομαρχία. Εξουσία υπογραφής του

τροποποιητικού συμβολαίου μπορεί να δοθεί, με άρθρο του καταστατικού, σε ένα άτομο και, συνεπώς δεν απαιτείται η εκ νέου προσέλευση όλων των ιδρυτών. Μετά τον έλεγχο του καταστατικού και τις τυχόν τροποποιήσεις του, ο Νομάρχης εκδίδει απόφαση εγκρίσεως του καταστατικού και παροχής άδειας συστάσεως εταιρίας.

8. Καταχώρηση στο Μητρώο Α.Ε. της εγκριτικής απόφασης του Νομάρχη καθώς και περίληψης του καταστατικού.
9. Διαδικασία Δημοσίευσης: Δημοσίευση περίληψης του καταστατικού και της εγκριτικής απόφασης του Νομάρχη στο Τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε. του Φύλλου Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (Φ.Ε.Κ.). Η δημοσίευση γίνεται με επιμέλεια της Νομαρχίας αφού προηγουμένως καταβληθούν από την εταιρία τα τέλη δημοσίευσης.
10. Καταβολή Φόρου Συγκέντρωσης Κεφαλαίου (Φ.Σ.Κ.): Στη συνέχεια γίνεται η καταβολή του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου (ΦΣΚ 1% επί του μετοχικού κεφαλαίου) στην οικεία Δ.Ο.Υ. ΦΑΕΕ/ΦΑΒΕ, εντός προθεσμίας 15 ημερών από την καταχώρηση στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών (Μ.Α.Ε.) (υποβάλλεται σχετική δήλωση σε 3 αντίγραφα και 2 αντίγραφα του καταστατικού).
11. Εγγραφή στο οικείο Επιμελητήριο: Εντός δύο μηνών από τη σύσταση της Α.Ε. πρέπει να εγγραφεί η εταιρία στο οικείο Επιμελητήριο. Η εγγραφή γίνεται με την υποβολή εντύπου και την πληρωμή του ποσού που προβλέπεται για δικαίωμα εγγραφής και ετήσια συνδρομή.

1.3 Καταστατικό της Ανώνυμης Εταιρίας

Όλες οι ανωτέρω ενέργειες αφορούν αποκλειστικά τη σύσταση-ίδρυση μιας Ανώνυμης Εταιρίας. Για να αρχίσει να λειτουργεί η Α.Ε. πρέπει να μισθωθεί (νοικιαστεί) χώρος για την εγκατάσταση των γραφείων της εταιρίας (εφόσον δεν έχει ήδη μισθωθεί) και να γίνει δήλωση έναρξης εργασιών στη ΦΑΕΕ/ΦΑΒΕ και θεώρηση εταιρικών και φορολογικών βιβλίων.

Αυτές τις διατυπώσεις τις διεκπεραιώνει συνήθως ο λογιστής της εταιρίας και συγκεκριμένα:

(α) Δήλωση Έναρξης Δραστηριότητας / Λήψη Α.Φ.Μ.:

Για τον σκοπό αυτό απαιτούνται τα ακόλουθα:

1. Συμπλήρωση και υποβολή Ειδικού Εντύπου (M3, M6 και M7) στην αρμόδια ΦΑΕΕ/ΦΑΒΕ.
2. Επικυρωμένο αντίγραφο του Καταστατικού (και οι τυχόν τροποποιήσεις).
3. Η απόφαση του Νομάρχη και η Ανακοίνωση Δημοσίευσης της εταιρίας.
4. ΤΑΠΕΤ (Έξοδα Εθνικού Τυπογραφείου).
5. Αντίγραφο της δήλωσης καταβολής φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου και το διπλότυπο πληρωμής αυτού.
6. Τίτλος κυριότητας ακινήτου ή μισθωτήριο επαγγελματικής στέγης θεωρημένο από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. του εκμισθωτή.
7. Έναρξης Δραστηριότητας.
8. Υπεύθυνη Δήλωση του αρθρ. 8 του Ν. 1599/1986 του νομίμου εκπροσώπου της εταιρίας, ότι η Α.Ε. είναι νεοσύστατη και ότι θα προσκομιστεί το ΦΕΚ συστάσεως μόλις δημοσιευτεί.
9. Εξουσιοδότηση στο λογιστή, ο οποίος θα διεκπεραιώσει τις παραπάνω ενέργειες στην αρμόδια ΦΑΕΕ/ΦΑΒΕ, υπογεγραμμένη από το νόμιμο εκπρόσωπο με θεώρηση του γνησίου της υπογραφής⁹.

(β) Θεώρηση εταιρικών και φορολογικών βιβλίων:

A. Τα εταιρικά βιβλία είναι:

- Βιβλίο Πρακτικών Γενικών Συνελεύσεων,
- Βιβλίο Πρακτικών Διοικητικού Συμβουλίου,
- Βιβλίο μετόχων και μετοχών (εφόσον οι μετοχές είναι ονομαστικές).

B. Για τη θεώρηση των «φορολογικών» βιβλίων απαιτούνται:

- Συμπλήρωση και υποβολή ειδικού εντύπου (υπογράφεται από το νόμιμο εκπρόσωπο της εταιρίας με θεώρηση του γνησίου της υπογραφής του).

⁹ Γκίνογλου Δ., (2004), Λογιστική Εταιριών, Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων, 1^η έκδοση, Εκδόσεις Rosili, σελ.75

- Εξουσιοδότηση στο λογιστή που θα διεκπεραιώσει τις ανωτέρω ενέργειες στη ΦΑΕΕ/ΦΑΒΕ, υπογεγραμμένη από το νόμιμο εκπρόσωπο με θεώρηση της υπογραφής του.
- Σφραγίδα της εταιρίας, στην οποία αναγράφονται η πλήρης επωνυμία, η διεύθυνση της εταιρίας, το τηλέφωνο, το ΑΦΜ της εταιρίας και η αρμόδια Δ.Ο.Υ.

Μετά τη θεώρηση των βιβλίων συντάσσεται πρακτικό του Διοικητικού Συμβουλίου στο οποίο περιέχονται τα εξής: α) Πλήρη στοιχεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, β) Προσδιορισμός ιδιοτήτων των μελών του Δ.Σ. (Πρόεδρος, Αντιπρόεδρος κ.λ.π.), γ) Διορισμός Διευθύνοντος Συμβούλου ή Γενικού Διευθυντή, δ. Προσδιορισμός τρόπου εκπροσώπησης της εταιρίας, ε) Προσδιορισμός της διεύθυνσεως των γραφείων της εταιρίας. Το παραπάνω πρακτικό υποβάλλεται στη Νομαρχία για καταχώρηση στο ΜΑΕ και δημοσίευση στο ΦΕΚ μαζί με τα τέλη δημοσιεύσεως.

Μέσα σε δύο μήνες το αργότερο από τη σύσταση της Α.Ε. συντάσσεται πρακτικό του Δ.Σ. το οποίο βεβαιώνει ότι καταβλήθηκε το κεφάλαιο από τους ιδρυτές. Σε περίπτωση που το καταστατικό προβλέπει την τμηματική καταβολή του κεφαλαίου συντάσσονται πρακτικά του Δ.Σ. μετά από κάθε τμηματική καταβολή. Τα παραπάνω πρακτικό ή πρακτικά, υποβάλλονται στη Νομαρχία για καταχώρηση στο Μ.Α.Ε., για δημοσίευση στο ΦΕΚ μαζί με τα τέλη δημοσιεύσεως.

Για την έκδοση μετοχών απαιτείται η σύνταξη πρακτικού Διοικητικού Συμβουλίου το οποίο λαμβάνει τη σχετική απόφαση και προσδιορίζει τις λεπτομέρειες εκδόσεως (αριθμός μετοχών, αναγραφόμενα στοιχεία, περιγραφή τους, εξουσιοδότηση προσώπων που θα υπογράψουν τους τίτλους κ.λ.π.)¹⁰.

Όσον αφορά το καταστατικό της εταιρίας πρέπει να περιέχει τουλάχιστον τα εξής στοιχεία: (σύμφωνα με το άρθρο 2 κ.ν 2190/20, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 π.δ. 409/86):

- Την επωνυμία και το σκοπό της εταιρίας
- Την έδρα της εταιρίας
- Τη διάρκεια της
- Το ύψος και τον τρόπο καταβολής του εταιρικού κεφαλαίου
- Το είδος των μετοχών, τον αριθμό, την ονομαστική αξία και την έκδοση τους
- Για τον αριθμό των μετόχων κάθε κατηγορίας, αν υπάρξουν μετοχές περισσότερων κατηγοριών
- Τη μετατροπή Ονομαστικών Μετοχών σε Ανώνυμες καθώς και Ανωνύμων σε Ονομαστικές
- Τη σύγκλιση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου
- Τη σύγκλιση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες των γενικών συνελεύσεων
- Τους Ελεγκτές
- Τα δικαιώματα των μετόχων
- Τον ισολογισμό και τη διάθεση κερδών
- Τη λύση και την εκκαθάριση της εταιρίας

Πρέπει επίσης να αναφέρονται:

- Τα ατομικά στοιχεία των φυσικών ή νομικών προσώπων που υπέγραψαν το καταστατικό της εταιρίας ή στο όνομα και για λογαριασμό των οποίων έχει υπογραφεί το καταστατικό αυτό
- Το συνολικό ποσό, τουλάχιστο, κατά προσέγγιση, όλων των δαπανών που απαιτήθηκαν για τη σύσταση της εταιρίας και τη βαρύνουν¹¹

1.4 Όργανα της Ανώνυμης Εταιρίας

Το ανώτατο όργανο της Α.Ε. είναι η **Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.)**, στην οποία λαμβάνονται όλες οι μεγάλες αποφάσεις. Τη Γενική Συνέλευση απαρτίζουν οι μέτοχοι της εταιρείας. Οι συνελεύσεις είναι έκτακτες και

¹¹ Γκίνογλου Δ., (2004), Λογιστική Εταιριών, Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων, 1^η έκδοση, Εκδόσεις Rosili, σελ.77

τακτικές. Τακτική Γενική Συνέλευση γίνεται τουλάχιστον μία φορά το έτος. Κάθε μετοχή αποτελεί μία ψήφο και ο καθένας έχει δικαίωμα να ψηφίσει ή και να ψηφιστεί. Στις Γενικές Συνελεύσεις γίνεται η ψηφοφορία για τη σύνθεση του επόμενου Διοικητικού Συμβουλίου, ορίζονται τα καθήκοντα του, λαμβάνονται αποφάσεις για σημαντικά ζητήματα όπως ο καθορισμός της μακροχρόνιας πολιτικής της εταιρείας και παρουσιάζονται τα αποτελέσματα που πέτυχε η εταιρεία την προηγούμενη χρήση και εγκρίνεται ο ισολογισμός της. Τέλος οποιαδήποτε αλλαγή στο Καταστατικό της εταιρείας πρέπει να αποφασιστεί από Γενική Συνέλευση.

Επίσης, η Γενική Συνέλευση των μετόχων συνέρχεται υποχρεωτικά στην έδρα της εταιρείας τουλάχιστον μία φορά κάθε εταιρική χρήση και εντός έξι το πολύ μηνών από τη λήξη της χρήσεως. Πρέπει να καλείται 20 ημέρες τουλάχιστον προ της οριζόμενης ημέρας δια τη συνεδρίαση αυτής. Η πρόσκληση της ΓΣ η οποία περιλαμβάνει τουλάχιστον το Χώρο, τη Χρονολογία, την Ώρα, καθώς και τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, με σαφήνεια, τοιχοκολλείται σε εμφανή θέση του καταστήματος της εταιρείας και δημοσιεύεται ως εξής:

- Στο τεύχος ΑΕ και ΕΠΕ της εφημερίδας της κυβέρνησης
- Σε μια ημερήσια πολιτική εφημερίδα
- Σε μια ημερήσια οικονομική εφημερίδα

Δεν χρειάζεται πρόσκληση για σύγκληση της Γ.Σ. σε περίπτωση κατά την οποία στη συνέλευση παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται μέτοχοι που εκπροσωπούν το Σύνολο του Μετοχικού Κεφαλαίου και κανείς απ' αυτούς δεν αντιλέγει στην πραγματοποίηση της και στη λήψη αποφάσεων.

Η Γ.Σ. ευρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει εγκύρως επί θεμάτων της ημερήσιας διάταξης, όταν παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται σ' αυτήν μέτοχοι εκπροσωπούντες το 1/5 τουλάχιστον του καταβεβλημένου Μετοχικού Κεφαλαίου. Εξαιρέση αποτελούν ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες μπορούν να ληφθούν από την Γενική Συνέλευση έγκυρα αποφάσεις επί των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης μόνον εάν παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται σε αυτή τα 2/3 του καταβεβλημένου κεφαλαίου για παράδειγμα μείωση του μετοχικού

κεφαλαίου, συγχώνευση, διάσπαση, μετατροπή, αναβίωση, παράταση της διάρκειας ή διάλυση της εταιρίας¹².

Αν δεν υπάρχει τέτοια απαρτία, τότε επαναλαμβάνεται εντός 20 ημερών (προσκαλούμενη προ 10 τουλάχιστον ημερών) και λαμβάνει αποφάσεις με οποιοδήποτε ποσοστό παρίσταται. Η Γενική Συνέλευση είναι η μόνη αρμόδια να αποφασίσει για τα εξής θέματα:

- Για την τροποποίησης του καταστατικού. Για αυξήσεις ή μειώσεις του Μετοχικού Κεφαλαίου
- Για την εκλογή του Ισολογισμού και των Αποτελεσμάτων Χρήσεως
- Για την Διάθεση των Κερδών
- Για τη διάσταση, τη μετατροπή, διάλυση της εταιρίας
- Για διορισμό εκκαθαριστών
- Για την απορρόφηση της εταιρίας από άλλη Α.Ε.¹³

Η Γενική Συνέλευση διακρίνεται σε είδη με διάφορα κριτήρια, όπως π.χ. τα θέματα επί των οποίων αποφασίζει, τα απαιτούμενα κάθε φορά ποσοστά απαρτίας και πλειοψηφίας για την έγκυρη λήψη απόφασης και τα συμμετέχοντα σε αυτήν πρόσωπα. Η Γ.Σ. μπορεί να είναι κατά κύριο λόγο τακτική ή έκτακτη. Η τακτική η οποία πρέπει να συγκληθεί το αργότερο μέσα σε έξι μήνες από τη λήξη της εταιρικής χρήσης, αποφασίζει για την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, την απαλλαγή των μελών του Δ.Σ. και των ελεγκτών από κάθε ευθύνη για αποζημίωση και την εκλογή ελεγκτών, καθώς και για οποιοδήποτε άλλο θέμα.

Τέλος, άλλα νομικά ζητήματα αφορούν τους όρους δημοσιότητας της Γενικής Συνέλευσης όπως τη δημοσίευση σε εφημερίδα πρόσκλησης των μετόχων για να συμμετάσχουν στην Γ.Σ. είκοσι ημέρες πριν από αυτήν. Διατάξεις για αυξημένη ή απλή απαρτία της Γ.Σ., τροποποιήσεις του Καταστατικού της κ.α¹⁴.

¹² <http://www.sofokleousin.gr/archives/56208>

¹³ Γκίνογλου Δ., (2004), Λογιστική Εταιριών, Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων, 1^η έκδοση, Εκδόσεις Rosili, σελ.85-86

¹⁴ Σκαλίδης Θ., (2000), Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Εκδόσεις Ανικούλα, σελ. 267

Το **Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.)** αποτελείται από τα μέλη που ψηφίστηκαν στη Γενική Συνέλευση και έχει το καθήκον της επίβλεψης της εταιρείας και της χάραξης πολιτικής και στρατηγικής αυτής. Έτσι, το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει για πολύ σημαντικά ζητήματα και παρακολουθεί την πορεία της εταιρείας στην αγορά. Το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγει τον Πρόεδρό του, ο οποίος είναι υπεύθυνος για τον συντονισμό των εργασιών του, καθώς και τον «Διευθύνοντα Σύμβουλο», ο οποίος ασκεί τη διοίκηση και εκπροσώπηση της εταιρείας. Ο Πρόεδρος και ο Διευθύνων Σύμβουλος μπορεί να είναι συχνά το ίδιο πρόσωπο, ενώ μπορεί να οριστούν περισσότεροι από ένας Διευθύνοντες Σύμβουλοι¹⁵.

Μέτοχοι εκπροσωπώντας το 1/20 του Μετοχικού Κεφαλαίου μπορούν με αίτηση τους προς το ΔΣ να ζητήσουν έκτακτη σύγκληση της Γ.Σ. για να πληροφορηθούν την κατάσταση της εταιρείας¹⁶.

Σύμφωνα με το άρθρο 36 του κ.ν 2190/20, οι **Ελεγκτές** είναι πρόσωπα με ειδικά προσόντα (τα οποία ορίζονται από το νόμο) που εκλέγονται από τη γενική συνέλευση των μετόχων και έχουν έργο τον έλεγχο των ετησίων οικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης και την παρακολούθηση κατά την διάρκεια της χρήσεως την λογιστική και διαχειριστική κατάσταση της εταιρείας¹⁷. Η Α.Ε. υπόκειται στον έλεγχο των αποτελεσμάτων και του ισολογισμού της – τόσο για διαπίστωση ή όχι φοροδιαφυγής και σωστής τήρησης των απαραίτητων βιβλίων όσο και – από τους Ορκωτούς Ελεγκτές και Λογιστές οι οποίοι ελέγχουν την επιχείρηση εκ μέρους των μετόχων και πιστοποιούν την ορθότητα των αποτελεσμάτων (όταν αυτά είναι ορθά)¹⁸.

1.5 Διαπραγμάτευση μετοχών και κανόνες αποτίμησης

Το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας διαιρείται σε μετοχές και κάθε εταίρος αναλαμβάνει ένα αριθμό μετοχών. Ο αριθμός των μετοχών προκύπτει

¹⁵ Για περισσότερες πληροφορίες στην ιστοσελίδα: <http://el.wikipedia.org>

¹⁶ Γκίνογλου Δ., (2004), Λογιστική Εταιριών, Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων, 1^η έκδοση, Εκδόσεις Rosili, σελ.87

¹⁷ Λαζαρίδης Ι., Παπαδόπουλος Δ., (2002), Χρηματοοικονομική Διοίκηση, Τεύχος Α, Α' Έκδοση, Θεσσαλονίκη, σελ. 91

¹⁸ Σκαλίδης Θ., (2000), Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Εκδόσεις Ανικούλα, σελ. 268

από τη διαίρεση του Μ.Κ. με την ονομαστική αξία κάθε μετοχής. Η ονομαστική αξία κάθε μετοχής δε μπορεί να είναι κατώτερη από 0,30 € και ανώτερη από 100,00 €¹⁹. (Απαγορεύεται η έκδοση μετοχών κάτω από την ονομαστική τους αξία (κάτω από το άρτιο), αλλά επιτρέπεται η έκδοσή τους πάνω από την ονομαστική τους αξία (υπέρ το άρτιο).

Οι μετοχές εκδίδονται σε τίτλους, οι οποίοι μπορεί να περιέχουν μία ή περισσότερες μετοχές και στους οποίους αναγράφεται το είδος και η ονομαστική αξία κάθε μετοχής. Οι μετοχές διακρίνονται στα εξής είδη:

- **ονομαστικές και ανώνυμες.** Στις ονομαστικές αναγράφεται το όνομα του προσώπου υπέρ του οποίου εκδίδεται η μετοχή, ενώ στις ανώνυμες δεν αναγράφεται το όνομα του προσώπου (εις τον κομιστή). Σε ορισμένες περιπτώσεις ο νόμος επιβάλλει οι μετοχές της εταιρίας να είναι μόνον ονομαστικές (π.χ. σε εκδοτικές, κατασκευαστικές εταιρίες κ.λ.π.).
- **κοινές και προνομιούχες.** Οι προνομιούχες μετοχές παρέχουν στους μετόχους μεγαλύτερα προνόμια (δηλαδή δικαιώματα) και μπορεί να εκδοθούν με δικαίωμα ψήφου ή χωρίς δικαίωμα ψήφου στη Γενική Συνέλευση των μετόχων της εταιρίας.
- **δεσμευμένες και ελεύθερα μεταβιβάσιμες.** Το καταστατικό της Α.Ε. μπορεί να περιορίσει την ελεύθερη μεταβίβαση ονομαστικών μετοχών (όχι των ανώνυμων) και να ορίσει ότι για τη μεταβίβασή τους απαιτείται η συγκατάθεση του Δ.Σ. ή της Γ.Σ. Αυτές είναι οι λεγόμενες δεσμευμένες μετοχές. Η δέσμευση των μετοχών αποσκοπεί συνήθως στην εισαγωγή προσωπικών στοιχείων στην Α.Ε. (συνήθως με μικρό αριθμό μετόχων), ώστε να μην επιτρέπεται η είσοδος νέων μετόχων χωρίς τη συγκατάθεση του κατά το καταστατικό αρμόδιου οργάνου.

Διευκρινίζεται ότι οι μετοχές της ανώνυμης εταιρίας αποτελούν περιουσιακά στοιχεία, κινητά, τα οποία αποτελούν αντικείμενο κυριότητας, συγκυριότητας, επικαρπίας, ή ενεχύρου. Οι μετοχές μπορούν να μεταβιβάζονται είτε εν ζωή, είτε αιτία θανάτου (π.χ. οι ανώνυμες μετοχές

¹⁹ www.gge.gr/09diadsystasis/Documents/Entypa/Euro.doc

μεταβιβάζονται με συμφωνία και παράδοση του τίτλου, ενώ για τις ονομαστικές απαιτείται εκτός από τη συμφωνία και παράδοση του τίτλου και εγγραφή της μεταβίβασης στο ειδικό βιβλίο μετοχών που τηρείται στα γραφεία της εταιρίας²⁰.

Επίσης, μία Α.Ε. μπορεί να εισαχθεί σε ένα Χρηματιστήριο για τη διαπραγμάτευση των μετοχών της. Ωστόσο για την εισαγωγή σε μεγάλα χρηματιστήρια χρειάζονται αυστηρά κριτήρια να ικανοποιούνται και αυξημένες διατυπώσεις δημοσιότητας. Όλοι μπορούν να αποκτήσουν ελεύθερα μετοχές και να τις μεταβιβάσουν όποτε επιθυμούν. Σε μία μετοχή η οποία είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο, η τιμή της, πέραν του μεριδίου του εταιρικού κεφαλαίου περιέχει και Πληροφορίες. Οι πληροφορίες αυτές (για την αγορά και την επιχείρηση) μαζί με την προσφορά και ζήτηση των μετοχών συχνά προκαλούν διακυμάνσεις της τιμής της χωρίς ουσιαστικά να μειώνεται ή να αυξάνεται πραγματικά το εταιρικό κεφάλαιο. Βέβαια, μία Α.Ε. απαγορεύεται (με μερικές εξαιρέσεις) να αποκτήσει τις μετοχές της. Μπορεί ωστόσο να αγοράσει ένα μικρό ποσοστό αυτών για να τις διαθέσει στο προσωπικό της.

Όσον αφορά την αποτίμηση, οι λεπτομέρειες ορίζονται στο άρθρο 43, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 34 του π.δ. 409/1968 και του Ν.2992/2002. Τα ποσά των ετησίων οικονομικών καταστάσεων πρέπει να προκύπτουν από περιουσιακά στοιχεία που έχουν αποτιμηθεί σύμφωνα με τους κανόνες του άρθρου 43. Η αποτίμηση γίνεται με βάση την αρχή της τιμής κτήσης ή του κόστους παραγωγής και των εξής αρχών:

1. Την αρχή της συνέχειας Going Concern²¹
2. Οι μέθοδοι αποτίμησης εφαρμόζονται πάγια, χωρίς μεταβολές από χρήση σε χρήση
3. Η αρχή της συντηρητικότητας εφαρμόζεται πάντα σε κάθε χρήση περιλαμβάνονται μόνο κέρδη που έχουν πραγματοποιηθεί μέσα στην χρήση αυτή (Αυτοτέλεια των χρήσεων). Λαμβάνονται υπόψη όλοι οι κίνδυνοι και όλες οι πιθανές ζημιές που αφορούν την κλειόμενη ή τις

²⁰ Για Περισσότερες Πληροφορίες στην Ιστοσελίδα:
<http://career.admin.uoi.gr/CMS/index.php?p=293&m=236>

²¹ υποθέτει ότι μια επιχείρηση θα συνεχίσει να υπάρχει έτσι ώστε να διεκπεραιώσει όλες τις υποχρεώσεις και δεν θα ρευστοποιήσει τα στοιχεία της στο εγγύς μέλλον.

προηγούμενες χρήσεις. Λογίζονται οι απαραίτητες αποσβέσεις και προβλέψεις ανεξάρτητα αν κατά τη χρήση προκύπτει καθαρό κέρδος ή ζημιά

4. Τα έσοδα και έξοδα που αφορούν τη χρήση λογίζονται σ' αυτήν ανεξάρτητα από τον χρόνο είσπραξης ή πληρωμής τους.

Τα περιουσιακά στοιχεία των λογαριασμών του ενεργητικού και του Παθητικού αποτιμώνται χωριστά και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 43²².

1.6 Λύση και Εκκαθάριση της Ανώνυμης Εταιρίας

Η Α.Ε. λύεται όταν παρέλθει ο χρόνος της διάρκειας για την οποία συστήθηκε, όταν η γενική συνέλευση των μετόχων το αποφασίσει με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία και όταν η εταιρεία πτωχεύσει. Σε ορισμένες περιπτώσεις (π.χ. μη καταβολή του κεφαλαίου, απώλεια των 9/10 του κεφαλαίου, μη υποβολή τριών ισολογισμών κλπ.) η Διοίκηση μπορεί να ανακαλέσει την άδεια σύστασης της εταιρείας, που έτσι τίθεται υπό εκκαθάριση. Την εκκαθάριση διενεργούν οι εκκαθαριστές, που είναι όργανα της εταιρείας²³.

Η **λύση της Α.Ε.** υπόκειται στις διατυπώσεις δημοσιότητας γνωστοποιείται στην αρμόδια ΔΟΥ. Σε περίπτωση κατά την οποία η Α.Ε. λύθηκε λόγω απόφασης της Γ.Σ. ή λόγω παρόδου της διάρκειάς της η Α.Ε. αναβιώνει με απόφαση της Γ.Σ, ενώ στην περίπτωση λύσεως λόγω πτώχευσης, η Α.Ε. αναβιώνει εάν επήλθε αποκατάσταση ή πτωχευτικός συμβιβασμός. Το στάδιο της εκκαθάρισης ακολουθεί τη λύση της εταιρίας (εξαιρείται η περίπτωση λύσης της εταιρίας λόγω πτώχευσης).

Σκοπός της **εκκαθάρισης**²⁴ είναι η ρύθμιση των εκκρεμών οφειλών της εταιρίας έναντι των τρίτων δανειστών αλλά και έναντι των μετόχων, με τη

²² Γκίνογλου Δ., (2004), Λογιστική Εταιριών, Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων, 1^η έκδοση, Εκδόσεις Rosili, σελ.90

²³ Δημήτρης Καραγιάννης, Λογιστική, κοστολόγηση, φοροτεχνικά, Θεσσαλονίκη 2001

²⁴ Για Περισσότερες Πληροφορίες στην Ιστοσελίδα: www.liaison.uoi.gr/pdf/Systasi%20A.E.pdf -

ρευστοποίηση της εταιρικής περιουσίας. Η εκκαθάριση διενεργείται από τους εκκαθαριστές οι οποίοι εκλέγονται από τη Γ.Σ. Ο διορισμός των εκκαθαριστών συνεπάγεται την αυτοδίκαιη παύση της εξουσίας του διοικητικού Συμβουλίου.

Η εκκαθάριση μιας εταιρίας οποιασδήποτε μορφής είναι μια αρκετά πολύπλοκη διαδικασία που ακολουθεί συνήθως τη λύση της. Ο χρόνος διάρκειας της εκκαθάρισης είναι νομοθετημένος μόνο στις Α.Ε., αλλά μπορεί επιμηκυνθεί σχεδόν επ' αόριστον αν τα συμφέροντα των μετόχων της επιβάλλουν κάτι τέτοιο. Σ' όλες τις άλλες εταιρίες είναι απροσδιόριστος. Κατά τη διάρκεια της εκκαθάρισης και ανεξάρτητα από την ουσιαστική λειτουργία της, υπάρχουν αναλόγως του είδους της εκκαθαρισμένης εταιρίας διάφορες τυπικές διαδικασίες οι οποίες αν δεν τηρηθούν μπορεί να εμπλέξουν τους εκκαθαριστές και όχι μόνο, σε περιπέτειες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ

2.1 Η προστασία της μειοψηφίας γενικά

Τα δικαιώματα και η προστασία της μειοψηφίας είναι από τα ακανθωδέστερα προβλήματα του δικαίου περί ανωνύμων εταιριών (ο «σταυρός των εμπορικολόγων» κατά γνωστή έκφραση του Α. Τσιριντάνη, Προς μεταρρύθμιση του δικαίου των ανωνύμων - η προστασία της μειοψηφίας). Η μειοψηφία είτε ως «κονιορτός μικρομετόχων» νοηθεί, είτε ως «βαρύ πακέτο» μετοχών που εκπροσωπούν μέχρι και το 49% του κεφαλαίου, υφίσταται το ανελέητο βάρος της πλειοψηφίας, συνθλιβόμενη από αυτήν «ως υπό τροχόν οδοστρωτήρας» στις γενικές συνελεύσεις. Για συμπλήρωση της εικόνας θα πρέπει να προστεθεί ότι με τον όρο μειοψηφία μπορεί να θεωρηθεί και πλειοψηφία μετόχων, όταν αυτοί «ανοργάνωτοι και αδιάφοροι όντες κατά τις συνεδριάσεις της γενικής συνέλευσης, αφήνουν το πεδίο ελεύθερο εις τους οργανωμένους μετόχους της μειοψηφίας»²⁵.

Από τις παραπάνω σκέψεις προκύπτει αυτόματα το αίτημα της ενίσχυσης των μετόχων της μειοψηφίας. Αφενός για λόγους δικαιοσύνης, δεδομένου ότι η μειοψηφία διακινδυνεύει αναλογικώς όσο και η πλειοψηφία. Αφετέρου διότι η δυνατότητα επιρροής του μετόχου της μειοψηφίας συνιστά από μόνη της επενδυτικό κίνητρο, η σπουδαιότητα του οποίου δεν χρειάζεται να εξαρθεί.

Η μεθόδευση όμως της ενίσχυσης της μειοψηφίας δεν είναι απλή. Διότι προκύπτει το πρόβλημα της έκτασης που πρέπει να παρασχεθεί έτσι ώστε να προστατεύεται μεν η μειοψηφία, χωρίς όμως να τίθεται σοβαρό εμπόδιο στη λειτουργία της εταιρίας και κυρίως, χωρίς να μπορεί η μειοψηφία να χρησιμεύσει ως «δούρειος ίππος» για την άλωσή της. Συνέπεια του σοβαρού αυτού προβλήματος είναι η ανομοιομορφία των λύσεων που δίδονται από τα διάφορα δίκαια, η ποικιλία των τρόπων που χρησιμοποιούνται για την ενίσχυση της μειοψηφίας και η αυτοτελής ρύθμιση καθενός από τους τρόπους αυτούς.

²⁵ Περάκης Ε., (2008), Το δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρίας – Ελεγκτές και δικαιώματα μειοψηφίας, Β' Έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 347-348.

2.2 Η μειοψηφία στο ελληνικό δίκαιο

Ο νόμος ενισχύει το μέτοχο που βρίσκεται στη μειοψηφία κατά τους ακόλουθους τρόπους: πρώτος τρόπος συνίσταται στη θέση φραγμών στην εξουσία της πλειοψηφίας. Οι φραγμοί αυτοί είναι δύο ειδών: Είτε για τη λήψη ορισμένων αποφάσεων απαιτείται μείζων πλειοψηφία, όπως στο Ν. 2190/1920 στις περιπτώσεις των άρθρων 3 παρ 5, 22 α παρ4, 23 α παρ 2, 24 παρ 2²⁶. Είτε εισάγεται το στοιχείο του εταιρικού συμφέροντος προκειμένου να προσδιοριστούν με αυτό τα όρια άσκησης του δικαιώματος ψήφου κατά το άρθρο 281 ΑΚ. Με αυτόν τον τελευταίο τρόπο (προστασία μειοψηφίας υπό στενή έννοια), επιτυγχάνεται η θέση ορίων στη δυνατότητα της πλειοψηφίας να λαμβάνει αποφάσεις που βλάπτουν προφανώς το εταιρικό συμφέρον και τα μετοχικά συμφέροντα.

Ο δεύτερος τρόπος συνίσταται στη χορήγηση ειδικών δικαιωμάτων στη μειοψηφία, με τα οποία μπορεί να επεμβαίνει στις εταιρικές υποθέσεις. Τα δικαιώματα αυτά άλλοτε δίνονται σε μέτοχο, όπως π.χ. στις περιπτώσεις των άρθρων 27 παρ 1 και άρθρο 18 παρ3-5. Άλλοτε δίνονται σε ορισμένη μειοψηφία που εκφράζεται σε ποσοστό επί του καταβλημένου κεφαλαίου «κεφαλαιουχικά δικαιώματα». Δικαιώματα της τελευταίας αυτής κατηγορίας είναι εκείνα που παρέχονται από τα άρθρα 18 παρ 4, 35β παρ 2, 35γ παρ 1, 39 και 40.

Άλλοι τρόποι προστασίας της μειοψηφίας δεν προβλέπονται από το νόμο. Ιδίως με εξαίρεση στην περίπτωση διαφωνίας ως προς τη δυσανάλογη κατανομή νέων μετοχών σε περίπτωση διάσπασης κατά την παρ 2 του άρθρου 84 κ.ν. 2190/1920, δεν προβλέπεται γενικό δικαίωμα εξόδου της μειοψηφίας όταν διαφωνεί στη λήψη ορισμένων ριζικών αποφάσεων. Τέτοια δυνατότητα εξόδου πάντως αποκτάται στην πράξη με την εισαγωγή των μετοχών εταιρίας στο χρηματιστήριο.

Συναφώς στη δυνατότητα εξόδου αποβλέπει και το προβλεπόμενο από την παράγραφο 2 του άρθρου 1 ν. 3632/1928 (όπως έχει αντικατασταθεί με το άρθρο 2 παρ 3 α.ν. 148/1967) δικαίωμα της μειοψηφίας του ¼ να ζητήσει την εισαγωγή των μετοχών στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών. Η

²⁶ Τα σχετικά άρθρα του νόμου παρατίθενται στο παράρτημα

ισχύς όμως της εν λόγω διάταξης ενδεχομένως να μπορεί να αμφισβητηθεί ενόψει νεότερων διατάξεων που ρυθμίζουν τη διαδικασία εισαγωγής μετοχών στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών . Η δυνατότητα εξόδου του μετόχου της μειοψηφίας παρουσιάζεται νομικά ενισχυμένη μετά την εισαγωγή των μετοχών Α.Ε. στο Χρηματιστήριο, στην περίπτωση κατά την οποία αποκτάται η πλειοψηφία των μετοχών από ένα ή περισσότερα πρόσωπα. Ειδικότερα, στην περίπτωση αυτή ο αποκτών την πλειοψηφία υποχρεούται υπό ορισμένους όρους, σύμφωνα με το άρθρο 5 της απόφασης της Κεντρικής Κεφαλαιαγοράς 1/195/19-7-2000(με θέμα «Δημόσια Πρόταση Αγοράς Κινητών Αξιών»), να υποβάλει δημόσια πρόταση για την αγορά των υπολοίπων μετοχών και μάλιστα σε ορισμένη τιμή, έτσι ώστε να διασφαλίζεται και η είσπραξη εκ μέρους των λοιπών (μειοψηφούντων) μετόχων του υπερτιμήματος που καταβλήθηκε για την απόκτηση της πλειοψηφίας²⁷.

Μετά την εισαγωγή των μετοχών εταιρίας στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, η μειοψηφία βρίσκεται να προστατεύεται από διάφορες πρόσθετες διατάξεις τη χρηματιστηριακής νομοθεσίας, οι οποίες πάντως αφορούν μάλλον την προστασία του επενδυτή παρά της μειοψηφίας. Ας σημειωθεί εξάλλου και η πέραν του νόμου ενίσχυση της θέσης της μειοψηφίας που επιτυγχάνεται με τη δημιουργία «συνδικάτων μετόχων» με εξωτερικές συμφωνίες.

2.3 Μεγάλη και μικρή μειοψηφία

Σε ορισμένες περιπτώσεις ο νόμος κλιμακώνει την παρεχόμενη προστασία ανάλογα με το κεφάλαιο που εκπροσωπείται από τη μειοψηφία. Γίνεται έτσι διάκριση μεταξύ «μεγάλης» (1/3 κεφαλαίου) και «μικρής» μειοψηφίας (1/20 κεφαλαίου). Τούτο απαντάται ιδιαίτερα στις περιπτώσεις αίτησης για λήψη πληροφοριών (άρθρο 39 παρ 4-6) και για τον έλεγχο της εταιρίας (άρθρο 40). Η παροχή ευρύτερων και αποτελεσματικότερων δικαιωμάτων στην «μεγάλη πλειοψηφία» σε σύγκριση με τη «μικρή» δικαιολογείται από τη μεγαλύτερη συμμετοχή της πρώτης στους κινδύνους

²⁷ Περάκης Ε., (2002), Το δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρίας – Ελεγκτές και δικαιώματα μειοψηφίας, Β' Έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 348-349

της επιχείρησης αλλά και από το μονιμότερο σύνδεσμο της με την εταιρία, λόγω του οποίου ατονεί ο κίνδυνος καταχρήσεων.

2.4 Φύση των δικαιωμάτων μειοψηφίας

Κατά πρώτο λόγο θα πρέπει να γίνει σαφές ότι υποκείμενο των δικαιωμάτων μειοψηφίας είναι οι μέτοχοι ατομικώς και όχι οποιαδήποτε ένωση μετόχων με το όνομα «μειοψηφία». Η συγκέντρωση του ποσοστού που απαιτείται από το νόμο αποτελεί μεν προϋπόθεση της άσκησης των επί μέρους δικαιωμάτων, δεν επηρεάζει όμως καθόλου το υποκείμενο αυτό, το οποίο, θεωρητικά τουλάχιστον, θα μπορεί να είναι όχι μόνο μειοψηφία αλλά και πλειοψηφία. Είναι αδιάφορο για την άσκηση των ποσοστιαίων αυτών δικαιωμάτων από ποιών συγκεκριμένων μετόχων τις μετοχές συμπληρώνεται το απαιτούμενο ποσοστό.

Όπως παρατηρείται «τα δικαιώματα μειοψηφίας ανήκουν σε κάθε μετοχή κατά ποσοστό της επί του κεφαλαίου συμμετοχής του». Επομένως «όταν περισσότεροι μέτοχοι ασκούν (από κοινού ή με σύγχρονες αυτοτελείς δηλώσεις τους όπως δεν αποκλείεται) ένα δικαίωμα, αυτό δεν αποτελεί κοινωνία εξ αδιαιρέτου του δικαιώματος ούτε σύσταση εταιρίας. Αποτελεί απλά και μόνον μια συνδικαιοπραξία, δηλαδή άθροισμα ομοίων ατομικών δικαιοπραξιών τους, εκάστη των οποίων κρίνεται χωριστά»²⁸.

Περαιτέρω πρέπει να παρατηρηθεί ότι τα δικαιώματα της μειοψηφίας είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένα με την ιδιότητα του μετόχου. Ο μέτοχος δεν μπορεί να τα μεταβιβάσει αυτοτελώς ή να παραιτηθεί από αυτά (για το ενιαίο του μετοχικού δικαιώματος). Μπορεί πάντως να προβεί σε ανάκληση ασκηθέντος δικαιώματος.

Εξάλλου οι διατάξεις που αφορούν τα δικαιώματα μειοψηφίας είναι αναγκαστικού δικαίου (ΑΚ 3) και δεν μπορούν να τροποποιηθούν από το καταστατικό (παρά μόνο στην έκταση που ρητώς επιτρέπεται – άρθρο 39 παρ. 9) ή με απόφαση της γενικής συνέλευσης, ισχύουν δε ανεξάρτητα από το εάν επαναλαμβάνονται στο καταστατικό. Τούτο μάλιστα, όπως δέχεται το

²⁸ Αλεξανδρίδου Ε., (2000), Δίκαιο εμπορικών εταιριών, Εκδόσεις Σταμούλη, σελ. 128

ΠΠρΘες 213/1983, ισχύει προς δύο κατευθύνσεις, δηλαδή δεν επιτρέπεται ούτε μείωση ούτε επαύξηση των δικαιωμάτων της μειοψηφίας με το καταστατικό, διότι «η διάρθρωση του θεσμού της ανώνυμης εταιρίας είναι θέμα δημόσιας τάξεως και δεν δύναται να μεταβληθεί».

Τα δικαιώματα της μειοψηφίας - όπως και όλα τα δικαιώματα που συνιστούν τη «μετοχή» - απονέμονται στους μετόχους προς το δικό τους συμφέρον και όχι χάριν ανωτέρων συμφερόντων. Δεν είναι λειτουργικά (αλλά ιδιωτικού δικαίου) και κατά συνέπεια ούτε υποχρέωση άσκησης τους υπάρχει, ούτε απαιτείται κατά την άσκηση τους, να αποβλέπουν στην εξυπηρέτηση του εταιρικού συμφέροντος. Για το λόγο αυτό η μειοψηφία, κατά την άσκηση των δικαιωμάτων της, δεν μπορεί να θεωρηθεί σαν όργανο της εταιρίας. Τα παραπάνω δεν αναιρούνται από το γεγονός ότι ορισμένες φορές η άσκηση των δικαιωμάτων μειοψηφίας έχει ευρύτερα αποτελέσματα που υπερβαίνουν τους αιτούντες. Έτσι π.χ. στην περίπτωση του άρθρου 39 παρ 4, οι ανακοινώσεις και πληροφορίες που ζητούνται από τη μειοψηφία πρέπει να δοθούν στη γενική συνέλευση και όχι στους αιτούντες (γι αυτό και δίνεται ακόμη και όταν αυτοί απουσιάζουν). Η δυνατότητα ευρύτερου αντίκτυπου από την άσκηση δικαιώματος (που συχνά θα είναι αναπόφευκτη συνέπεια του περιεχομένου του δικαιώματος, όπως π.χ. στην αίτηση σύγκλησης του δικαιώματος έναντι του άρθρου 281 ΑΚ λόγω της μεγαλύτερης «κοινωνικής εμπλοκής» του δικαιώματος αυτού. Από αυτό όμως δεν συνάγεται το δικαίωμα σε λειτουργικό. Τέτοιος χαρακτηρισμός θα προϋπέθετε ιδιαίτερη υποχρέωση του υποκειμένου του δικαιώματος να φροντίζει για τα συμφέροντα τρίτων – στην προκειμένη περίπτωση, του νομικού προσώπου της εταιρίας – πράγμα το οποίο όμως δεν συμβαίνει με το μέτοχο.

2.5 Περιορισμοί στην άσκηση δικαιωμάτων μειοψηφίας

Μοναδικό όριο στην άσκηση των δικαιωμάτων της μειοψηφίας (εκτός βέβαια από τα όρια που καθορίζονται από το νόμο) είναι η μη κατάχρηση δικαιώματος, κατά τους γενικούς ορισμούς και προϋποθέσεις του άρθρου 281

ΑΚ. Εξάλλου η μειοψηφία μπορεί να ασκήσει τα δικαιώματα της οποτεδήποτε, ακόμη και κατά της εκκαθάρισης ή της πτώχευσης της εταιρίας²⁹.

Ζήτημα όμως μη εφαρμογής των διατάξεων για τα δικαιώματα της μειοψηφίας ενδέχεται να τεθεί σε περίπτωση που έρχονται σε αντίθεση με διατάξεις αναγκαστικού δικαίου ειδικού νόμου. Ο σχετικός προβληματισμός αναπτύχθηκε ενόψει του ν. 1386/1983, ο οποίος προβλέπει την υπαγωγή προβληματικών επιχειρήσεων σε ειδικές ρυθμίσεις εξυγίανσης. Το ίδιο για την ταυτότητα του νομικού λόγου, πρέπει να δεχτούμε και στην περίπτωση υπαγωγής Α.Ε. στις διατάξεις για την ειδική εκκαθάριση των άρθρων 46, 46 α, 46 β ν. 1892/1992. Εξάλλου, σε περίπτωση υπαγωγής εταιρίας στις εξυγιαντικές διατάξεις των άρθρων 44 και 45 ν. 1892/1992, η κατά το εν λόγω άρθρο 44 παρ 1 στοιχ. συναίνεση των μετόχων «στους οποίους ανήκει κατά πλειοψηφία το καταβεβλημένο εταιρικό ή μετοχικό κεφάλαιο της επιχείρησης» η οποία απαιτείται ως προϋπόθεση για την κατάρτιση και δικαστική επικύρωση συμφωνίας με πιστωτές της δεν παρέχεται στο πλαίσιο γενικής συνέλευσης και επομένως δεν μπορεί να γίνει λόγος για άσκηση δικαιώματος μειοψηφίας ως προς την παροχή της συναίνεσης αυτής.

2.6 Διάκριση δικαιωμάτων μειοψηφίας

Πραγματοποιώντας μια επισκόπηση της ελληνικής βιβλιογραφίας, μπορούμε να διακρίνουμε τα δικαιώματα μειοψηφίας σε^{30,31}:

Α) Δικαιώματα που αποσκοπούν στην ενημέρωση του μετόχου (δικαίωμα αναβολής λήψης απόφασης κατά το άρθρο 39 παρ. 3 και δικαίωμα αίτησης πληροφοριών κατά το άρθρο 39 παρ 4-6 ν 2190/1920).

Β) Δικαιώματα που αποσκοπούν στον έλεγχο της διαχείρισης (άρθρο 40 ν 2190/1920).

Γ) Δικαιώματα που αποσκοπούν στην επιβολή της βούλησης της μειοψηφίας (δικαίωμα αίτησης άσκησης της εταιρικής αγωγής κατά το άρθρο

²⁹ Ρόκας Ν., (2006), Εμπορικές Εταιρίες, Εκδόσεις Σάκκουλα, σελ. 263

³⁰ Ρόκας Ν., (2006), Εμπορικές Εταιρίες, Εκδόσεις Σάκκουλα, σελ. 264

³¹ Γεωργακόπουλος, Λ., (2003), Εγχειρίδιο εμπορικού δικαίου, τόμος 1, τεύχος 2, σελ. 328

22β παρ 1 και δικαίωμα αίτησης σύγκλησης της έκτακτης γενικής συνέλευσης κατά το άρθρο 39 παρ 1 ν. 2190/1920)³².

Δ) Δικαιώματα που αποσκοπούν στην ματαίωση λήψης απόφασης ή στην ακύρωση απόφασης της γενικής συνέλευσης (άρθρο 22 α παρ 4, 23 α παρ 2, 24 παρ 2, 35 β παρ 2 ν. 2190/1920).

Ε) Άλλα ειδικά δικαιώματα (δικαίωμα ανάκλησης διορισθέντων μελών Δ.Σ. κατά το άρθρο 18 παρ 4, δικαίωμα για τη διεξαγωγή ονομαστικής ψηφοφορίας κατά το άρθρο 39 παρ 7, δικαίωμα εξόδου σε περίπτωση διάσπασης κατά το άρθρο 84 παρ 2).

³² Οι διατάξεις του άρθρου 39 παρατίθενται στο παράρτημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΤΑ ΔΙΑΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ ΣΤΙΣ Α.Ε. ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΥΣ Ν. 2190/1920 ΚΑΙ Ν. 3604/2007

3.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις για το άρθρο 39 του νόμου 2190/1920

Στην ελληνική νομοθεσία το ζήτημα των δικαιωμάτων μειοψηφίας ρυθμίζεται έως σήμερα στο άρθρο 39 του Ν. 2190/1920. Ο νόμος ρυθμίζει **τέσσερα «θετικά»** δικαιώματα της μειοψηφίας, συγκεκριμένα: α) το δικαίωμα αίτησης σύγκλησης της γενικής συνέλευσης (παρ. 1,2), β) το δικαίωμα αίτησης αναβολής της λήψης απόφασης από τη γενική συνέλευση (παρ. 3), γ) το δικαίωμα αίτησης πληροφοριών (παρ. 4-6 και 9) και δ) το δικαίωμα αίτησης διεξαγωγής της ψηφοφορίας με ονομαστική κλήση (παρ 7). Τα παραπάνω δικαιώματα παρουσιάζονται πιο διεξοδικά στα επόμενα υποκεφάλαια, ενώ στο Παράρτημα της εργασίας παρατίθεται το άρθρο 39 του Ν. 2190/1920.

3.2 Το δικαίωμα αίτησης σύγκλησης έκτακτης γενικής συνέλευση

Εκτός από τους ελεγκτές και την ίδια τη γενική συνέλευση (όπως θα γίνει δεκτό), δικαίωμα να ζητήσουν τη σύγκληση γενικής συνέλευσης έχουν και μέτοχοι που εκπροσωπούν το 1/20 του καταβλημένου μετοχικού κεφαλαίου. Έτσι «*διευκολύνεται η διείσδυσης των μετόχων εις την περιοχή της διοικητικής δραστηριότητας του διοικητικού συμβουλίου*»³³.

Όπως είναι προφανές, το δικαίωμα αυτό έχει αξία όταν δεν συμφωνούν όλοι οι μέτοχοι για τη σύγκληση γενικής συνέλευσης. Στην αντίθετη περίπτωση δεν χρειάζεται να ενεργήσει το διοικητικό συμβούλιο, εφόσον η καθολική συνέλευση μπορεί να είναι αυτόκλητη. Παρεμφερές είναι το δικαίωμα των μετόχων αναγραφής θεμάτων στην ημερήσια διάταξη της γενικής συνέλευσης.

ΔΙΚΑΙΟΥΜΕΝΟΙ

Δικαιούμενοι να ζητήσουν τη συνέλευση είναι όσοι είναι μέτοχοι κατά το χρόνο υποβολής της σχετικής αίτησης. Μπορούν να είναι ένας ή

³³ Περάκης Ε., (2002), Το δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρίας – Ελεγκτές και δικαιώματα μειοψηφίας, Β' Έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 355.

περισσότεροι, αρκεί να συμπληρώνεται το ελάχιστο ποσοστό του 1/20. Ως μέτοχοι θεωρούνται οι κύριοι μετοχών κάθε είδους, ενδεχομένως δε και εκείνοι που έχουν δικαίωμα επικαρπίας ή ενεχύρου σε μετοχές. Δεν είναι απαραίτητο οι αιτούντες να έχουν την πρόθεση να συμμετάσχουν στη γενική συνέλευση που πρόκειται να συγκληθεί. Το καταστατικό δεν μπορεί να αυξήσει το κεφάλαιο του 1/20, μπορεί όμως να το μειώσει απεριόριστα. Η διάταξη δε του καταστατικού η οποία αξιώνει ελάχιστο αριθμό μετόχων για την άσκηση του δικαιώματος είναι παράνομη.

ΤΡΟΠΟΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

Τα δικαιώματα της παρ 1 του άρθρου 39 ασκείται με αίτηση που επιδίδεται στον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου της εταιρίας ή στα έχοντα αρμοδιότητα σύγκλησης του Δ.Σ. πρόσωπα, τέλος κατά το στάδιο της εκκαθάρισης στους εκκαθαριστές.. Εάν δεν υφίσταται διοικητικό συμβούλιο πρέπει να προηγηθεί διορισμός του κατά το άρθρο 69 ΑΚ.

Η ανωτέρω αίτηση πρέπει να περιέχει αίτημα για σύγκληση γενικής συνέλευσης και το αντικείμενο της ημερήσιας διάταξης, να υπογράφεται από εκείνους που έχουν το σχετικό δικαίωμα (και συγκεντρώνουν το ελάχιστο ποσοστό του 1/20) ή από τους πληρεξουσίου τους και να συνοδεύεται από πιστοποιητικό κατάθεσης των μετοχών κατά την παρ 8. Άρθρου 39. Αίτηση που υποβάλλεται διαφορετικά δεν είναι υποχρεωτική για το διοικητικό συμβούλιο.

Η ημερήσια διάταξη η οποία αναφέρεται στην αίτηση θα πρέπει να περιέχει ένα τουλάχιστον θέμα, για το οποίο η γενική συνέλευση είναι αρμόδια να αποφασίσει . Η αίτηση δεν θα είναι υποχρεωτική σε περίπτωση που κανένα από τα θέματα της ημερήσιας διάταξης δεν υπάγεται στην αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης, καθώς και σε περίπτωση καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος. Επίσης δεν δεσμεύει αίτημα για συζήτηση επί θέματος που από τη φύση του δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο απόφασης. Κάτι τέτοιο θα ήταν εκτός αρμοδιότητας της συνέλευσης, «ως οργάνου ταγμένου που παίρνει αποφάσεις και όχι απλώς να συζητεί» ότι «η γενική συνέλευση δεν διασκέπτεται αλλά αποφασίζει». Για τους ίδιους λόγους , είναι απορριπτέα αίτηση σύγκλησης γενικής συνέλευσης

προκειμένου οι αιτούντες μέτοχοι να παράσχουν πληροφορίες στη συνέλευση ή να προβούν σε καταγγελίες. Το ίδιο θα συνέβαινε εάν η μειοψηφία ζητά τη σύγκληση με μοναδικό σκοπό την άσκηση του δικαιώματος αίτησης πληροφοριών.

Οι μέτοχοι δεν χρειάζεται να αιτιολογήσουν την αίτηση για σύγκληση της γενικής συνέλευσης ή να εισηγηθούν τη λήψη κάποιας απόφασης. Αντίστροφα το διοικητικό συμβούλιο δεν μπορεί να απορρίψει την αίτηση ως παράλογη, άκαιρη ή βλαπτική για την εταιρία.

Οι μέτοχοι μπορούν να ζητήσουν περισσότερες φορές και οποτεδήποτε τη σύγκληση γενικής συνέλευσης με μόνο όριο το άρθρο 281 ΑΚ(καταχρηστική άσκηση δικαιώματος).

ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ

Τόσο για την απόδειξη της μετοχικής ιδιότητας των αιτούντων (και του ποσοστού κεφαλαίου που εκπροσωπείται από αυτούς), όσο και για τη διασφάλιση της νομιμοποίησης για τη συμμετοχή των αιτούντων στη μελλοντική συνεδρία της γενικής συνέλευσης, ο νόμος (παρ 8 άρθρο 39) επιβάλλει την κατάθεση των μετοχών των αιτούντων . Η κατάθεση αυτή πρέπει να διαρκέσει από τη χρονολογία της επίδοσης της σχετικής αίτησης , μέχρι και την ημέρα της γενικής συνέλευσης. Εφόσον όμως το διοικητικό συμβούλιο υποχρεούται να ορίσει ημέρα συνεδρίας που να μην απέχει περισσότερο από 30 ημέρες από την ημέρα επίδοσης της αίτησης , θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι μέτοχοι θα μπορούν να αναλάβουν τις μετοχές τους μετά την 30η ημέρα έστω και αν η γενική συνέλευση δεν έχει ακόμη συνέλθει. Από την ανάληψη μάλιστα δεν θα αίρεται καθόλου η υποχρέωση του διοικητικού συμβουλίου να συγκαλέσει τη γενική συνέλευση³⁴.

Εάν πάντως οι μέτοχοι που δεν ικανοποιήθηκαν ζητήσουν το δικαστικό εξαναγκασμό της εταιρίας για τη σύγκληση γενικής συνέλευσης θα πρέπει να διατηρήσουν κατατεθειμένες όλες τις μετοχές τους και μετά το παραπάνω 30ήμερο ή εάν τυχόν ανέλαβαν να τις επανακαταβάλουν, αυτή τη φορά

³⁴ Περάκης Ε., (2002), Το δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρίας – Ελεγκτές και δικαιώματα μειοψηφίας, Β' Έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 358.

μάλιστα μέχρι τη συνεδρία της γενικής συνέλευσης(οποτεδήποτε και αν λάβει χώρα). Εάν δεν έχουν εκδοθεί οριστικοί ή προσωρινοί τίτλοι μετοχών δεν απαιτείται κατάθεση.

Σε περίπτωση που οι μετοχές είναι άυλες λόγω εισαγωγής τους στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, αντί της κατάθεσης τίτλων μετοχών προβλέπεται κατάθεση σχετικής βεβαίωσης του Κεντρικού Αποθετηρίου Αξιών, η οποία χορηγείται προς απόδειξη της μετοχικής ιδιότητας για την άσκηση των μετοχικών δικαιωμάτων σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2396/1996. Περαιτέρω, ειδικές (συχνά μεταβαλλόμενες) κανονιστικές διατάξεις που ρυθμίζουν τη λειτουργία του «Συστήματος Άυλων Τίτλων» κατ'εξουσιοδότηση του άρθρου 106 ν. 2396/1996 (δυνατόν να) προβλέπουν διαδικασία «δέσμευσης των άυλων μετοχών μετά από αίτηση του μετόχου κατά τη χρονική περίοδο που προβλέπεται η κατά το άρθρο 39 παρ.8 υποχρεωτική κατάθεση. Ήδη σχετικώς, το άρθρο 61 της υπ αριθμόν 9829/154/16-3-99 απόφασης της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς με θέμα «Κανονισμός εκκαθάρισης χρηματιστηριακών συναλλαγών και λειτουργίας Συστήματος Άυλων Τίτλων» προβλέπει κατά λέξη τα εξής:

«ΑΡΘΡΟ 61 - Δέσμευση αξιών για την άσκηση δικαιωμάτων μειοψηφίας. 1. Εφόσον ο δικαιούχος δικαιωμάτων μειοψηφίας επιθυμεί να ασκήσει τα προβλεπόμενα από το ν. 2190/1920 δικαιώματα μειοψηφίας, οφείλει να ζητήσει τη δέσμευση των μετοχών του, η οποία γίνεται ως εξής: α. Από το Χειριστή Λογαριασμού, στον οποίο έχουν καταχωρηθεί οι μετοχές β. Από το ΚΑΑ, για μετοχές που έχουν καταχωρηθεί σε Ειδικό Λογαριασμό της μερίδας επενδυτή. 2. Η χρονική περίοδος της δέσμευσης προσδιορίζεται από το δικαιούχο. Κατά τη διάρκεια της δέσμευσης των μετοχών, ο δικαιούχος μπορεί να την ανακαλέσει κατά τον ίδιο τρόπο με τον οποίο την προκάλεσε. Το ΚΑΑ, μετά από σχετικό αίτημα της εκδότριας, την ενημερώνει σε κάθε περίπτωση δέσμευσης και αποδέσμευσης μετοχών, που έγινε για την άσκηση δικαιωμάτων μειοψηφίας. 3. Το ΚΑΑ εκδίδει βεβαίωση δέσμευσης αξιών για την άσκηση δικαιωμάτων μειοψηφίας. Οι βεβαιώσεις αυτές περιέχουν, πέραν των στοιχείων της παρ. 4 του άρθρου 68, και τον αριθμό των αξιών που δέσμευσε ο δικαιούχος.»

Η ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΣΥΓΚΛΗΣΗ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

Η επίδοση της αίτησης σύμφωνα με τα παραπάνω, δημιουργεί υποχρέωση του διοικητικού συμβουλίου (και όχι μόνο του προέδρου του ή του νομικού προσώπου της Α.Ε. να συγκαλέσει γενική συνέλευση και μάλιστα σε χρόνο ώστε να συνέλθει μέσα σε 30 ημέρες. Είναι δυνατόν όμως να συνέλθει και νωρίτερα και νωρίτερα, αρκεί να τηρούνται οι νόμιμες προθεσμίες σύγκλησης.

Ειδική ρύθμιση προβλέπει το άρθρο 42 παρ 2 , ν. 1947/1991 κατά το οποίο «Επί ανωνύμων εταιριών, των οποίων οι μετοχές ανήκουν κατά ποσοστό άνω του 50%.

Στον Ο.Α.Ε. ή σε κρατικούς φορείς του άρθρου 1 παρ 6 του ν. 1256/1982, όπως αρχικώς ίσχυσε, η προθεσμία υποχρεωτικής σύγκλησης έκτακτης γενικής συνέλευσης του άρθρου 39 του ν. 2190/1920 είναι δέκα ημερών κι ως τόπος συνεδρίασης της συνέλευσης αυτής δύναται να ορίζονται τα γραφεία της έδρας μετόχων, που εκπροσωπούν άνω του ημίσεως του μετοχικού κεφαλαίου».

Η συνέλευση που συγκαλείται έχει υποχρεωτικώς την ημερήσια διάταξη της αίτησης, το διοικητικό συμβούλιο όμως δεν κωλύεται να προσθέσει και άλλα θέματα σε αυτήν. Επιπλέον, όπως παρατηρείται δεν υφίσταται υποχρέωση διατύπωσης της ημερήσιας διάταξης αυτολεξεί όπως αναγράφεται στην αίτηση, αρκεί να μην μεταβάλλεται η ουσία της. Πάντως ημερήσια διάταξη που δεν έχει συνταχθεί νομίμως για τους σκοπούς των παρ 1 και 2 του άρθρου 39 δεν καθιστά άκυρες τις σχετικές αποφάσεις που ενδέχεται να ληφθούν από τη γενική συνέλευση.

Η συγκαλούμενη συνέλευση θα μπορεί να είναι και επαναληπτική. Παρά τη διατύπωση του νόμου, υποστηρίζεται ότι μπορεί να είναι και τακτική, εάν έχει την ημερήσια διάταξη που τη χαρακτηρίζει. Τα δικαιώματα των αιτούντων εξαντλούνται στη σύγκληση της γενικής συνέλευσης με τα θέματα που ζητούνται. Δεν υφίσταται έτσι υποχρέωση για πραγματοποίηση της συζήτησης ή για λήψη οποιασδήποτε απόφασης σύμφωνης ή μη με τις

προτάσεις των αιτούντων, ενώ επίσης δεν αποκλείεται αναβολή της συγκαλούμενης συνέλευσης.

3.3 Το δικαίωμα αίτησης αναβολής λήψης απόφασης από τη γενική συνέλευση

Με την παρ 3 του άρθρου 39 παρέχεται δικαίωμα στη μειοψηφία του 1/20 του εταιρικού κεφαλαίου να ζητήσει την αναβολή λήψης οποιασδήποτε απόφασης από τη γενική συνέλευση.

Σκοπός του δικαιώματος αυτού είναι να παρασχεθεί η δυνατότητα πληρέστερης ενημέρωσης και προετοιμασίας της μειοψηφίας για τη γενική συνέλευση και να αποφεύγονται εσπευσμένες ή εξ υφαρπαγής αποφάσεως όχι μόνο από τον ισολογισμό ή τη διαχείριση αλλά γενικά για οποιοδήποτε θέμα της ημερήσιας διάταξης, για τον οποίο ως σκοπός του δικαιώματος δεν αναγνωρίζεται η παροχή ευκαιρίας για συνεννοήσεις και μεθόδευση ευρύτερης συμμετοχής. Φαίνεται δηλαδή ότι η διάταξη αποσκοπεί στην προστασία των συμφερόντων όλων των μετόχων και όχι μόνο των αιτούντων ή των παρόντων στη Γενική Συνέλευση³⁵.

Η παρ 3 του άρθρου 39 εφαρμόζεται και στις ιδιαίτερες συνελεύσεις κατηγοριών μετόχων που συνέρχονται προκειμένου να αποφασίσουν για τα θέματα που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 3 παρ 5, 4 παρ 5, 13 παρ 8 και 15 α παρ 5 του ν. 2190/1920. Στην περίπτωση αυτή για τον υπολογισμό του ορίου του 1/20 λαμβάνονται υπόψη μόνον οι μετοχές της οικείας κατηγορίας.

ΔΙΚΑΙΟΥΜΕΝΟΙ

Το δικαίωμα ανήκει σε μειοψηφία μετόχων που παρίστανται στη γενική συνέλευση (δεδομένου ότι το δικαίωμα ασκείται μόνο κατά τη διάρκεια της) και μάλιστα εκείνων που έχουν καταθέσει νόμιμα τις μετοχές τους ή που έχουν γίνει δεκτοί «μετά από άδεια» της γενικής συνέλευσης κατά το άρθρο 28 παρ 4 του ν 2190/1920. Δεν απαιτείται όμως παράσταση των αιτούντων καθ όλη

³⁵ Περάκης Ε., (2002), Το δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρίας – Ελεγκτές και δικαιώματα μειοψηφίας, Β' Έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 363.

τη διάρκεια της γενικής συνέλευσης και εκδήλωση της αντίθεσης τους ως προς τις αποφάσεις που τυχόν ληφθούν παρά την υποβολή αιτήματος αναβολής.

Ως μέτοχοι θεωρούνται οι κύριοι μέτοχοι κάθε είδους, ενδεχομένως δε και εκείνοι που έχουν δικαίωμα επικαρπίας ή ενεχύρου στις μετοχές. Δεν είναι απαραίτητο οι αιτούντες να προτίθενται ή να μπορούν, να συμμετάσχουν στη μετ αναβολή συνέλευση.

Όπως αναφέρεται παραπάνω οι αιτούντες μέτοχοι - ένας ή περισσότεροι - πρέπει να εκπροσωπούν το 1/20 του καταβλημένου εταιρικού κεφαλαίου. Το καταστατικό δεν μπορεί να αυξήσει το ποσοστό αυτό, μπορεί όμως να το μειώσει απεριόριστα. Η διάταξη του καταστατικού που αξιώνει ελάχιστο αριθμό μετοχών για την άσκηση του δικαιώματος είναι άκυρη.

ΤΡΟΠΟΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

Το δικαίωμα της παρ 3 άρθρο 39 ασκείται με αίτηση που επιδίδεται στον εκλεγέντα πρόεδρο της γενικής συνέλευσης. Κατά συνέπεια ασκείται μόνο κατά τη διάρκεια της γενικής συνέλευσης και μάλιστα αφού αυτή έχει συγκροτηθεί σε σώμα και έχει εκλέξει οριστικό πρόεδρο.

Η αίτηση πρέπει να προσδιορίζει τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, για τα οποία ζητείται να αναβληθεί η απόφαση, καθώς επίσης και την ημέρα της «συνέχισης της συνεδρίασης». Η ημέρα αυτή δεν μπορεί να απέχει περισσότερο από 30 ημέρες από την ημέρα της αναβολής. Ωστόσο όπως σημειώνεται θα πρέπει να υπάρχει και ελάχιστη χρονική απόσταση (π.χ. 7-8 ημερών) μέχρι την ημέρα «συνέχισης της συνεδρίασης», η οποία να επιτρέπει την τήρηση της προθεσμίας για τις διατυπώσεις συμμετοχής νέων μετόχων³⁶.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΑΝΑΒΟΛΗΣ

Η μειοψηφία δικαιούται να ζητήσει αποκλειστικά αναβολή «λήψης απόφασης». Επομένως, δε δικαιούται να ζητήσει την αναβολή συζήτησης ή συνεδρίασης. Το εάν θα αναβληθεί και η συζήτηση της απόφασης εξαρτάται από την διακριτική ευκαίρια της γενικής συνέλευσης. Πάντως έχει

³⁶ Λεβαντής Ε., (1997), Ανώνυμες εταιρίες, τόμος 2, τεύχος Α', Εκδόσεις Σάκκουλα, σελ.95

παρατηρηθεί ότι η αναβολή λήψης μιας απόφασης συμπαρασύρει συνήθως σε αναβολή μιας άλλης απόφασης που είναι συνδεδεμένη με την πρώτη. Για παράδειγμα, η αναβολή λήψης απόφασης για τον Ισολογισμό της εταιρίας συνεπάγεται αναγκαίως την αναβολή της απόφασης για την απαλλαγή του διοικητικού συμβουλίου και των ελεγκτών. Ακόμη η αναβολή για την απόφαση λύσης της επιχείρησης σημαίνει και αναβολή της απόφασης για διορισμό των εκκαθαριστών.

ΕΠΙΤΡΕΠΤΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΑΒΟΛΩΝ

Όσον αφορά των αριθμό των αναβολών, πρέπει να σημειωθεί ότι η απόφαση μπορεί να αναβληθεί μια μόνο φορά, κάτι που ενεργείται «εμπραγμάτως». Εάν δηλαδή επιτευχθεί μια αναβολή, δεν επιτρέπεται να ζητηθεί και άλλη για το ίδιο θέμα, όχι μόνο από εκείνους που επέβαλαν την αρχική αίτηση αλλά και από οποιονδήποτε άλλο μέτοχο.

3.4 Το δικαίωμα αίτησης πληροφοριών

Το αίτημα για την άρτια ενημέρωση των μετόχων για τα συμβαίνοντα στην εταιρία είναι αυτονόητο. Η ενημέρωση αυτή είναι απαραίτητη προκειμένου ο μέτοχος να κρίνει εάν θα παραμείνει στην εταιρία ή θα εκποιήσει τις μετοχές του, εάν θα συμμετάσχει στις γενικές συνελεύσεις και πως θα ψηφίσει σε αυτές, εάν θα ασκήσει άλλα δικαιώματά του μόνος ή και ως μέλος της μειοψηφίας, εάν τον συμφέρει να συμμετάσχει σε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, εάν η διοίκηση της εταιρίας είναι ικανή ή πρέπει να τύχει κριτικής και άλλα. Το συμφέρον του μετόχου για ενημέρωση είναι προφανέστερο, αν αναλογιστεί κανείς τον αποκλεισμό του από τη διοίκηση και διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων και την άγνοια των όσων συμβαίνουν στην εταιρία. Για τους παραπάνω λόγους το δικαίωμα των μετόχων για ενημέρωση θα πρέπει να θεωρηθεί από τα βασικότερα δικαιώματα των μετόχων³⁷.

³⁷ Περάκης Ε., (2002), Το δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρίας – Ελεγκτές και δικαιώματα μειοψηφίας, Β' Έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 370-371.

Το δικαίωμα αίτησης πληροφοριών ως δικαίωμα των μετόχων μειοψηφίας μιας ανώνυμης εταιρίας ρυθμίζεται από τις παραγράφους 4-6 του 2190. Ο έλληνας νομοθέτης θέλοντας να σταθμίσει αφενός το δικαίωμα του μετόχου, αφετέρου το συμφέρον της εταιρίας για αποφυγή βλαβών από την δημοσιοποίηση απόρρητων πληροφοριών, θέσπισε το δικαίωμα αυτό με διπλό περιορισμό:

- i. Το δικαίωμα αυτό δε δόθηκε σε κάθε μέτοχο αλλά σε ορισμένη μειοψηφία αυτών και μάλιστα διαφοροποιημένη (1/20 ή 1/3) ανάλογα με τα είδη των απαιτούμενων πληροφοριών. Επομένως, δεν πρόκειται για ατομικό δικαίωμα του μετόχου³⁸. Υποτίθεται δηλαδή ότι η παροχή πληροφοριών θεωρείται μόνο τότε δικαιολογημένη όταν οι μέτοχοι εκπροσωπούν ένα ποσοστό του κεφαλαίου, τεκμήριο σοβαρότητας της επιθυμίας τους για ενημέρωση. Ως δικαιολογία του περιορισμού αυτού προβάλλεται ο κίνδυνος κάθε ανταγωνιστής «πολύτιμους δι' αυτόν εις βάρος της εταιρίας πληροφορίας», έχοντας στη διάθεσή του έστω και μια μόνο μετοχή της εταιρίας.
- ii. Δόθηκε στην εταιρία η δυνατότητα άρνησης της παροχής πληροφοριών, όταν υφίστανται σοβαροί λόγοι.

3.5 Το δικαίωμα αίτησης διεξαγωγής της ψηφοφορίας με ονομαστική κλήση

Η παράγραφος 7 του άρθρου 39 παρέχει το δικαίωμα στη μικρή μειοψηφία (1/20) να ζητήσει τη διεξαγωγή οποιασδήποτε ψηφοφορίας με ονομαστική κλήση σε οποιαδήποτε γενική συνέλευση. Δικαιούμενοι για να ασκήσουν το συγκεκριμένο δικαίωμα είναι οι μέτοχοι (ένας ή περισσότεροι) που εκπροσωπούν το 1/20 του καταβλημένου μετοχικού κεφαλαίου. Ως μέτοχοι νοούνται και σ' αυτό το δικαίωμα οι κύριοι μετοχών κάθε είδους, ενδεχομένως δε και αυτοί που έχουν το δικαίωμα επικαρπίας ή ενεχύρου. Δεδομένου ότι για την άσκηση του δικαιώματος δεν απαιτείται η προκατάθεση μετοχών οι αιτούντες είναι δυνατόν να κατέστησαν μέτοχοι έστω και την τελευταία στιγμή.

³⁸ Παπαγιάννης Ι, (1997), Δίκαιο Ανωνύμων Εταιριών, Εκδόσεις Σάκκουλα, σελ. 483

ΑΣΚΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

Το δικαίωμα ασκείται με αίτηση είτε πριν από τη γενική συνέλευση είτε κατά τη διάρκειά της. Εάν η αίτηση υποβληθεί πριν από τη γενική συνέλευση πρέπει να είναι έγγραφη και να απευθύνεται προς το νόμιμο εκπρόσωπο της εταιρίας, ο οποίος υποχρεώνεται να την παραδώσει στο πρόσωπο που εκλέγεται πρόεδρος της συνέλευσης. Έγγραφη επίσης, αλλά να απευθύνεται στον εκλεγμένο πρόεδρο, είναι και η αίτηση που υποβάλλεται κατά τη διάρκεια της γενικής συνέλευσης από μετόχους που δε συμμετέχουν σ' αυτήν. Η αίτηση μπορεί να είναι προφορική μόνο όταν υποβάλλεται από προϊσταμένους στη γενική συνέλευση.

Η αίτηση πρέπει να εξειδικεύει τα θέματα της ημερήσιας διάταξης για την οποία ζητείται ψηφοφορία με ονομαστική κλήση. Απ' αυτό συνεπάγεται ότι η αίτηση δεν μπορεί να υποβληθεί πριν από οριστικοποίηση των θεμάτων των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης της συγκεκριμένης συνέλευσης.

Η ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ

Εφόσον έχει υποβληθεί η αίτηση του προηγούμενου υποκεφαλαίου, προκύπτει διχογνωμία ως προς την έννοια της ψηφοφορίας «με ονομαστική κλήση» και ειδικότερα ως προς το εάν νοείται φανερή ή μυστική ψηφοφορία. Σύμφωνα με την κρατούσα άποψη η ψηφοφορία που δικαιούται να ζητήσει η ψηφοφορία είναι η φανερή³⁹, ωστόσο υπάρχει και η άποψη της «μυστικής δι' ονομαστικής κλήσεως» ψηφοφορία⁴⁰. Για τη δεύτερη άποψη η σημασία της μυστικής ψηφοφορίας έγκειται στη βεβαιότητα του αποτελέσματος που απορρέει από τη διαδικασία της ονομαστικής κλήσης και όχι στο φανερό αυτής. Κατά την άποψη αυτή μπορεί να είναι φανερή είτε μυστική, αρκεί να ψηφίζει ο κάθε μέτοχος ξεχωριστά.

39 Τσιριντάνης Α., (1964), Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου, τεύχος Β', σελ. 169

40 Σπυρίδωνος Α., (2001), Τα δικαιώματα μειοψηφίας στην Ανώνυμη Εταιρία, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.280

Κατά τα λοιπά ως προς τον τρόπο διεξαγωγής της ψηφοφορίας με ονομαστική κλήση, από πρακτική σκοπιά, συναντάμε στη βιβλιογραφία δυο τύπους ψηφοφορίας⁴¹:

- A. Διαδοχική ονομαστική κλήση:** ο τρόπος αυτός είναι ο αρχικά προβλεπόμενος από το νόμο και συνίσταται στην εκφώνηση ολόκληρου του καταλόγου των μετόχων που έχουν δικαίωμα ψήφου στην γενική συνέλευση και στην κατά την ίδια σειρά ψηφοφορία καθενός μετόχου. Η διεξαγωγή ψηφοφορίας με τον τρόπο αυτό όμως είναι δύσκολη στην εφαρμογή σε πολυάνθρωπες γενικές συνελεύσεις.
- B. Σύγχρονη ονομαστική κλήση:** προϋπόθεση εφαρμογής του τρόπου αυτού είναι τόσο να εξασφαλίζεται η αποτροπή διπλοψηφίας όσο και η ακριβής μέτρηση για την εξαγωγή του αποτελέσματος. Συνήθως δεν απαιτεί περισσότερους ψηφολέκτες και τεχνικώς επιτυγχάνεται με τέσσερις τρόπους: (1) με προφορική κλήση ανά ομάδες μετόχων, (2) με γραπτή κλήση ανά ομάδες μετόχων, (3) με γραπτή ψήφο με ενυπόγραφα ψηφοδέλτια και (4) με γραπτή ψήφο με ανυπόγραφα ψηφοδέλτια.

3.6 Τα αυξημένα δικαιώματα της μειοψηφίας με το νέο νόμο 3604/2007

Στο σύγχρονο οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον σύντομα δημιουργήθηκε η ανάγκη (αλλά και υποχρέωση έναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση) για αναμόρφωση του νόμου που σχετίζεται με τα δικαιώματα μειοψηφίας. Το σχέδιο νόμου *"Αναμόρφωση και τροποποίηση του κωδικοποιημένου νόμου 2190/1920 περί ανωνύμων εταιρειών - Ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 2007/36/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Ιουλίου 2007 σχετικά με την άσκηση ορισμένων δικαιωμάτων από μετόχους εισηγμένων εταιρειών"*, αποσκοπούσε αρχικά στην ενίσχυση των δικαιωμάτων μειοψηφίας εισηγμένων εταιριών. Η διαβούλευση του συγκεκριμένου νομοσχεδίου έληξε στις 15 Σεπτεμβρίου 2009 και αποτέλεσε ζήτημα έντονων συζητήσεων μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών, Τράπεζα της Ελλάδος,

41 Γεωργακόπουλος Α, (1991), Το δίκαιον των εταιριών, τόμος IV, Εκδόσεις Παπαζήση, σελ. 62-64

Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, Ένωση Εισηγμένων Εταιριών, ΣΕΒ, Χρηματιστήριο Αθηνών, Σύνδεσμος ΑΕ& ΕΠΕ, ΕΠ.Ε.Ι.Α)⁴².

Στόχοι της προαναφερθείσας Οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ήταν να ενισχυθούν τα δικαιώματα των μετόχων εισηγμένων εταιριών, τα δικαιώματα ψήφου μέσω πληρεξουσίου, η δυνατότητα συμμετοχής σε γενικές συνελεύσεις με ηλεκτρονικά μέσα και η δυνατότητα άσκησης δικαιωμάτων διασυνοριακής ψήφου, δεδομένου ότι οι κάτοχοι μετοχών με δικαιώματα ψήφου θα πρέπει να μπορούν να ασκούν τα δικαιώματα αυτά.

Αποτέλεσμα των ανωτέρω ήταν ο νέος νόμος 3604/2007, ο οποίος προσθέτει δύο νέα άρθρα στον νόμο 2190/1920 «περί ανωνύμων εταιριών», τα 49α και 49β, που εισάγουν δύο νεοπαγή δικαιώματα της μειοψηφίας⁴³:

- 1. Το δικαίωμα αίτησης εξαγοράς των μετοχών από την εταιρία**
- 2. Και το δικαίωμα αίτησης εξαγοράς των μετοχών από τον πλειοψηφούντα μέτοχο.**

Το δικαίωμα της μειοψηφίας να ζητήσει την εξαγορά των μετοχών της από την ίδια την εταιρεία αποτελεί περιορισμένο δικαίωμα εξόδου του μετόχου μετά από δικαστική απόφαση για εξαιρετικά περιορισμένους λόγους. Επιπλέον, ο νόμος εξαιρεί την εφαρμογή της ρύθμισης αυτής επί ανωνύμων εταιριών των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο.

Ειδικότερα ένας ή περισσότεροι μέτοχοι μπορούν να ζητήσουν με αγωγή την εξαγορά των μετοχών τους από την εταιρεία σε τρεις περιπτώσεις που προβλέπονται περιοριστικά στο νόμο. Καταρχήν, στην περίπτωση κατά την οποία η Γενική Συνέλευση (ΓΣ) αποφάσισε τη μεταφορά της έδρας της εταιρείας σε άλλο κράτος, καθώς και όταν η ΓΣ αποφάσισε την εισαγωγή περιορισμών στη μεταβίβαση των μετοχών ή την αλλαγή του σκοπού της εταιρείας. Εξάλλου, η διάταξη του άρθρου 49^α αρ. γ ορίζει ότι το δικαίωμα αυτό της μειοψηφίας ασκείται και «σε άλλες περιπτώσεις που προβλέπει το

⁴² Capital.gr, Δικαιώματα μειοψηφίας ανώνυμης εταιρείας, άρθρο δημοσιευμένο στην ιστοσελίδα την Τρίτη, 19 Φεβρουαρίου 2008.

⁴³ Capital.gr, Νεοπαγή δικαιώματα μειοψηφίας Α.Ε., άρθρο δημοσιευμένο στην ιστοσελίδα την Παρασκευή, 4 Απριλίου 2008.

καταστατικό, υπό την προϋπόθεση ότι προβλέπει και σχετική προθεσμία για την άσκηση της αγωγής».

Η άσκηση της ανωτέρω αγωγής εκ μέρους του μετόχου ή των μετόχων κατά της εταιρείας προϋποθέτει, ότι η παραμονή τους στην τελευταία καθίσταται κατά τρόπο προφανή ιδιαίτερα «ασύμφορη» ένεκα ενός εκ των προαναφερθέντων λόγων. Περαιτέρω για την άσκηση του δικαιώματος αυτού ο νόμος θέτει ως τυπική προϋπόθεση, ότι οι μειοψηφούντες μέτοχοι παρέστησαν στη Γενική Συνέλευση και αντιτάχθηκαν στη λήψη της σχετικής απόφασης, εκτός αν, σε περίπτωση σχετικής καταστατικής πρόβλεψης, ο λόγος εξαγοράς δεν σχετίζεται με τέτοια απόφαση. Η ανωτέρω αγωγή μπορεί να ασκηθεί εντός τριών (3) μηνών από τη συντέλεση της σχετικής τροποποίησης του καταστατικού, ενώ στην περίπτωση που υπάρχει ειδική πρόβλεψη του σχετικού δικαιώματος εξαγοράς στο καταστατικό η αγωγή ασκείται εντός της προθεσμίας που προβλέπει το τελευταίο. Αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση της σχετικής αγωγής είναι το Πολυμελές Πρωτοδικείο της έδρας της εταιρείας. Το δικαστήριο ορίζει το αντάλλαγμα, που πρέπει να είναι δίκαιο και να ανταποκρίνεται στην πραγματική αξία των μετοχών αυτών, καθώς και τους όρους καταβολής του. Για τον προσδιορισμό της αξίας, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει πραγματογνωμοσύνη, που διενεργείται από την επιτροπή της παραγράφου 1 ή τα πρόσωπα της παραγράφου 4 του άρθρου 9 του Ν.2190/1920. Εάν οι ενάγοντες μέτοχοι δεν αποδέχονται το τίμημα που προσδιορίζεται με τον τρόπο αυτόν, μπορούν να αρνηθούν την εξαγορά, επιβαρύνονται όμως με τα έξοδα της δίκης για τον προσδιορισμό της αξίας των μετοχών τους. Το δικαστήριο έχει τη διακριτική ευχέρεια να αποφασίσει τη λύση της εταιρείας εάν η διατασσόμενη κατά το παρόν άρθρο εξαγορά δεν ολοκληρωθεί εντός ορισμένης προθεσμίας, εξαιτίας πταίσματος του υπόχρεου σε εξαγορά.

Η δεύτερη δυνατότητα που παρέχεται με το άρθρο 49β του Ν.2190/1920 σε έναν, ή περισσότερους μετόχους, της μειοψηφίας είναι να ζητήσουν με δικαστική παρέμβαση την εξαγορά των μετοχών τους από τον κατά 95% πλειοψηφούντα μέτοχο («sell-out»).

Ειδικότερα, και με την επιφύλαξη των διατάξεων για τη δημόσια πρόταση αγοράς κινητών αξιών, εάν ένας μέτοχος απέκτησε μετά την ίδρυση της εταιρείας και διατηρεί τουλάχιστον το ενενήντα πέντε τοις εκατό (95%) της αξίας επί του μετοχικού κεφαλαίου της, ένας ή περισσότεροι από τους λοιπούς μετόχους μπορούν να ζητήσουν με αγωγή, η οποία ασκείται εντός προθεσμίας πέντε (5) ετών από τότε που ο μέτοχος απέκτησε το παραπάνω ποσοστό, την εξαγορά της συμμετοχής τους από το μέτοχο αυτό. Στο ποσοστό του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας που κατέχει ο παραπάνω μέτοχος συνυπολογίζονται τα ποσοστά που κατέχουν οι συνδεδεμένες με αυτόν επιχειρήσεις κατά την έννοια της παραγράφου 5 του άρθρου 42^ε του Ν.2190/1920 και ο σύζυγος ή οι συγγενείς του μέχρι και τρίτου βαθμού εξ αίματος ή εξ αγχιστείας.

Αρμόδιο για την εκδίκαση της αγωγής είναι και εδώ το Πολυμελές Πρωτοδικείο της έδρας της εταιρείας, ενώ και σε αυτήν την περίπτωση το δικαστήριο ορίζει τόσο το αντάλλαγμα, που πρέπει να είναι δίκαιο και να ανταποκρίνεται στην πραγματική αξία των μετοχών αυτών, όσο και τους όρους καταβολής του⁴⁴.

⁴⁴ Τα σχετικά άρθρα του Ν 3604/2007 βρίσκονται στο παράρτημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στα πλαίσια της λειτουργίας μιας ακραιφνώς κεφαλαιουχικής εταιρείας, όπως είναι η ανώνυμη, η πλειοψηφία των μετόχων μπορεί να ασκεί έντονη επιρροή, ακόμα και στις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, συστέλλοντας ταυτόχρονα την τυχόν αντίθετη θέση της μειοψηφίας. Το ενδεχόμενο άσκησης της πραγματικής διοίκησης της ανώνυμης από την ισχυρή πλειοψηφία των μετόχων, αντιμετωπίστηκε νομοθετικά με την αναγνώριση διακριτών δικαιωμάτων στη μειοψηφία, δηλαδή σε ομάδα μετόχων που εκπροσωπούν ορισμένο ποσοστό του μετοχικού κεφαλαίου.

Το ποσοστό επί του κεφαλαίου που απαιτείται για την άσκηση των παραπάνω δικαιωμάτων εξαρτάται αναλογικά από την επιμέρους σημασία καθενός από αυτά για τη λειτουργία της εταιρείας, γι' αυτό και ο νόμος διακρίνει ανάμεσα στη λεγόμενη «μεγάλη» και «μικρή» μειοψηφία. Μάλιστα ο νέος νόμος 3604/2007 μείωσε το απαιτούμενο ποσοστό της «μεγάλης» μειοψηφίας από 1/3 σε 1/5 του κεφαλαίου, διευκολύνοντας έτσι σημαντικά την άσκηση των δικαιωμάτων της μειοψηφίας. Διατήρησε ωστόσο το ποσοστό της «μικρής» μειοψηφίας σε 1/20 του κεφαλαίου, μετατρέποντας ταυτόχρονα το δικαίωμα παροχής πληροφοριών σε ατομικό δικαίωμα που πλέον ανήκει σε κάθε μέτοχο. Τα ανωτέρω ποσοστά μπορούν μεν να μειωθούν από το καταστατικό της εταιρείας, όχι όμως πέραν του ημίσεως που ορίζεται στο νόμο. Περαιτέρω διευκόλυνση κατά την άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων συνιστά το γεγονός, ότι δεν είναι πλέον υποχρεωτική η κατάθεση των μετοχών, αλλά η μετοχική ιδιότητα μπορεί να αποδεικνύεται και με άλλους τρόπους.

Με βάση το περιεχόμενό τους, τα δικαιώματα της μειοψηφίας αφορούν κατά βάση την πληροφόρηση των μετόχων, τον έλεγχο της διαχείρισης της εταιρείας, τη ματαίωση λήψης απόφασης της Γενικής Συνέλευσης (Γ.Σ.), καθώς και την ακύρωση απόφασης της τελευταίας.

Ειδικότερα, το δικαίωμα ενημέρωσης δια παροχής πληροφοριών από το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.), αποβλέπει στη διαφώτισή της μειοψηφίας σχετικά με την κατάσταση της εταιρείας, ώστε να εξασφαλίζεται η προσήκουσα άσκηση των δικαιωμάτων της και ιδίως του δικαιώματος ψήφου.

Έτσι, στη μειοψηφία του 1/20 του μετοχικού κεφαλαίου αναγνωρίζεται το δικαίωμα πληροφόρησης για τα ποσά που καταβλήθηκαν σε μέλη του Δ.Σ. ή σε διευθυντές της εταιρείας από οποιαδήποτε αιτία την τελευταία διετία. Στη μειοψηφία του 1/5 παρέχεται επιπλέον το δικαίωμα πληροφόρησης για την πορεία των εταιρικών υποθέσεων και την περιουσιακή κατάσταση της εταιρείας. Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) μπορεί να αρνηθεί την παροχή των πληροφοριών για αποχρώντα ουσιώδη λόγο που αναγράφεται στα πρακτικά και μπορεί να συνίσταται στην ήδη υφιστάμενη εκπροσώπηση των αιτούντων μετόχων στο Δ.Σ.. Τυχόν αμφισβητήσεις επιλύονται από το μονομελές πρωτοδικείο της έδρας της εταιρείας κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, οπότε το δικαστήριο μπορεί να υποχρεώσει το Δ.Σ. να παράσχει στους μετόχους τις πληροφορίες που αρχικά αρνήθηκε. Επιπλέον, η απόφαση της Γ.Σ. που ελήφθη χωρίς να παρασχεθούν οι οφειλόμενες πληροφορίες είναι ακυρώσιμη, σύμφωνα με το άρθρο 35^α παρ. 2 του νόμου 2190/1920.

Εξάλλου, στη μειοψηφία του 1/20 του μετοχικού κεφαλαίου παρέχεται το δικαίωμα αναβολής λήψης απόφασης της Γ.Σ. μία μόνο φορά, προκειμένου να μπορέσουν οι μέτοχοι να προετοιμαστούν και να ενημερωθούν επαρκώς για τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Με αίτηση δε μετόχων που εκπροσωπούν το ίδιο ποσοστό διεξάγεται υποχρεωτικά ονομαστική ψηφοφορία, ενώ αναγνωρίζεται πλέον και ρητά σε μετόχους εκπροσωπώντας το 1/20 του μετοχικού κεφαλαίου το δικαίωμα αναγραφής θέματος στην ημερήσια διάταξη, δικαίωμα που γινόταν άλλωστε ήδη ερμηνευτικά δεκτό. Η ίδια μειοψηφία μπορεί επίσης να ζητήσει από το Δ.Σ. τη σύγκληση έκτακτης Γ.Σ. και, σε περίπτωση αυθαίρετης αδράνειας του, να προκαλέσει με αίτησή ασφαλιστικών τη σύγκλησή της με απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου.

Ιδιαίτερη σημασία ενέχει το δικαίωμα ελέγχου της διαχείρισης της εταιρείας, δηλαδή ο έκτακτος ή δικαστικός έλεγχος της ανώνυμης, που όταν ζητείται από τη μειοψηφία αποσκοπεί στη συγκέντρωση στοιχείων για την άσκηση αγωγής αποζημίωσης κατά μελών του Δ.Σ. Ο έκτακτος έλεγχος αφορά το κατά πόσον η οικονομική διαχείριση της εταιρείας και η κατάρτιση των ετησίων οικονομικών καταστάσεων της έγιναν σύμφωνα με το νόμο, το καταστατικό και τις αποφάσεις της Γ.Σ. Η διενέργειά του διατάσσεται από το

δικαστήριο, εφόσον πιθανολογούνται παραβάσεις, ενώ το αντικείμενο του ελέγχου διαφέρει ανάλογα με το αν ασκείται από μετόχους εκπροσωπώντας το 1/20 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου ή από μετόχους εκπροσωπώντας το 1/5 αυτού.

Στην πρώτη περίπτωση ο έλεγχος διατάσσεται εφόσον πιθανολογείται η τέλεση των καταγγελλόμενων πράξεων εντός τριών ετών από την έγκριση των οικονομικών καταστάσεων της χρήσης κατά την οποία αυτές φέρεται να ενεργήθηκαν. Στη δεύτερη περίπτωση ο έλεγχος διατάσσεται εφόσον από την όλη πορεία των εταιρικών υποθέσεων γίνεται πιστευτό, ότι η εταιρεία δεν διοικείται όπως επιβάλλει η χρηστή και συνετή διαχείριση. Το δικαστήριο μπορεί να κρίνει ότι ο έλεγχος δεν δικαιολογείται, αν οι αιτούντες μέτοχοι εκπροσωπούνται στο Δ.Σ., εφόσον όμως κρίνει βάσιμο το αίτημα αναθέτει τον έλεγχο σε έναν τουλάχιστον ορκωτό ελεγκτή-λογιστή.

Επιπλέον, στη μειοψηφία του 1/10 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου αναγνωρίζεται το δικαίωμα άσκησης της εταιρικής αγωγής αποζημίωσης κατά των μελών του Δ.Σ., ενώ η ίδια μειοψηφία μπορεί προς το σκοπό αυτό να προκαλέσει το δικαστικό διορισμό ειδικών εκπροσώπων για τη διεξαγωγή της δίκης. Σε ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα η μειοψηφία μπορεί να αντιταχθεί στη λήψη αποφάσεων της Γ.Σ. ματαιώνοντάς τις, ασκώντας έτσι ένα είδος δικαιώματος αρνησικυρίας. Συγκεκριμένα, μειοψηφία του 1/5 μπορεί να ματαιώσει τη λήψη απόφασης σχετικά με συμβιβασμό ή παραίτηση της εταιρείας από απαιτήσεις αποζημίωσης κατά μελών του Δ.Σ. Μειοψηφία του 1/3 μπορεί να ματαιώσει την παροχή άδειας από τη Γ.Σ. για τη σύναψη σύμβασης μεταξύ της εταιρείας και μελών του Δ.Σ. ή άλλων προσώπων, ενώ μειοψηφία του 1/10 μπορεί να αντιταχθεί στην έγκριση της Γ.Σ. για τη χορήγηση αμοιβής ή αποζημίωσης σε μέλη του Δ.Σ., αντίρρηση η οποία είναι προϋπόθεση για τη δικαστική μείωση της αμοιβής ή της αποζημίωσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Άρθρο 3 παρ. 5 Ν. 2190/1920

"Κατάργηση ή περιορισμός τους προνομίου επιτρέπεται μόνο μετά από απόφαση η οποία λαμβάνεται σε ιδιαίτερη γενική συνέλευση εκείνων των προνομιούχων μετόχων στους οποίους αφορά το προνόμιο με πλειοψηφία των τριών τετάρτων (3/4) του εκπροσωπούμενου προνομιούχου κεφαλαίου. Για τη σύγκληση της γενικής συνέλευσης αυτής, τη συμμετοχή σε αυτή, την παροχή πληροφοριών, την ψηφοφορία ως και την ακύρωση των αποφάσεών της, εφαρμόζονται ανάλογα οι περί της γενικής συνέλευσης των μετόχων σχετικές διατάξεις. Για τη μετατροπή των προνομιούχων, χωρίς ψήφο, μετοχών σε κοινές μετά ψήφου μετοχές απαιτείται, εκτός της κατά τα ανωτέρω αποφάσεων των προνομιούχων μετόχων και απόφαση της γενικής συνέλευσης των μετόχων κοινών μετοχών, με την πλειοψηφία των τριών τετάρτων (3/4) του εκπροσωπούμενου κοινού μετοχικού κεφαλαίου. Οι κατά τα ανωτέρω γενικές συνελεύσεις των μετόχων κατόχων προνομιούχων και κοινών μετοχών ευρίσκονται σε απαρτία και συνεδριάζουν εγκύρως επί των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης, όταν παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται σε αυτές μέτοχοι εκπροσωπώντας τα τρία τέταρτα (3/4) του συνόλου του καταβεβλημένου προνομιούχου ή κοινού κεφαλαίου αντίστοιχα".

*** Η παρ.5 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ.1 άρθρ.1 Ν.2339/1995 (Α 204).

Άρθρο 22α παρ. 4 Ν. 2190/1920

Η Εταιρεία δύναται να παραιτηθή των προς αποζημίωσιν αξιώσεών της ή να συμβιβασθή μετά πάροδον διετίας από της γενέσεως της αξιώσεως και μόνον εφ' όσον συγκατατίθεται η Γενική Συνέλευσις και δεν αντιτίθεται μειοψηφία εκπροσωπούσα το $\frac{1}{4}$ του εν τη συνελεύσει εκπροσωπούμενου εταιρικού κεφαλαίου.

***Το άρθρον 22α προσετέθη διά του άρθρου 9 του ΝΔ 4237/1962 (Α 123).

Άρθρο 23α παρ. 2 Ν. 2190/1920

2. Οιαδήποτε άλλαι συμβάσεις της εταιρείας μετά των άνω προσώπων είναι άκυροι άνευ προηγουμένης ειδικής εγκρίσεως αυτών υπό της γενικής συνελεύσεως των μετόχων. Η έγκρισις δεν παρέχεται αν εις την απόφασιν αντετάχθησαν μέτοχοι εκπροσωπούντες τουλάχιστον το 1/3 του εν τη συνελεύσει εκπροσωπούμενου μετοχικού κεφαλαίου. Η απαγόρευσις αυτή δεν ισχύει προκειμένου περί συμβάσεως μη εξερχομένης των ορίων της τρεχούσης συναλλαγής της εταιρείας μετά των πελατών της.

Άρθρο 24 παρ. 2 Ν. 2190/1920

2. Πάσα ετέρα, μη καθοριζόμενη κατά ποσόν υπό του Καταστατικού, χορηγουμένη δε εξ οιοδήποτε λόγου εις σύμβουλον αμοιβή ή αποζημίωσις, θεωρείται βαρύνουσα την Εταιρείαν, μόνον, εάν εγκριθή δι' ειδικής αποφάσεως της τακτικής Γενικής Συνελεύσεως. Αύτη δύναται να μειωθή υπό του δικαστηρίου εάν κατ' αγαθήν κρίσιν είναι υπέρογκος και αντετάχθησαν κατά της ληφθείσης αποφάσεως μέτοχοι εκπροσωπούντες το 1/10 του εταιρικού κεφαλαίου.

***Το άρθρον 24 αντικατεστάθη ως άνω διά του άρθρου 11 του ΝΔ 4237/1962 (Α 123).

Άρθρο 35β παρ. 2 Ν. 2190/1920

1. Απόφασις Γενικής Συνελεύσεως δι' ης ενεκρίθη ο Ισολογισμός δύναται να ακυρωθή υπό του Δικαστηρίου, εάν παρά τας διατάξεις του Νόμου ή του Καταστατικού ή εις κλίμακα μη εμπορικώς δικαιολογημένην σχηματίζονται δι' αυτού αποθεματικά, διενεργούνται αποσβέσεις, εμφανίζονται περιουσιακά στοιχεία εις αξίαν διάφορον της συννόμου τοιαύτης ή γενικώτερον ενεργήται απόκρυψις κερδών, με αποτέλεσμα την μη διανομήν του υπό του Καταστατικού οριζομένου πρώτου μερίσματος και εφ' όσον ζητήσουν τούτο μέτοχοι εκπροσωπούντες το 1/20 του καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου.

Άρθρο 39 Ν. 2190/1920

1. Αιτήσει μετόχων, εκπροσωπούντων το εν εικοστόν του καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου, το Διοικητικόν Συμβούλιον υποχρεούται ίνα συγκαλή έκτακτον γενικήν συνέλευσιν των μετόχων, ορίζον ημέραν συνεδρίας αυτής, μη απέχουσαν περισσότερον των τριάκοντα ημερών από της χρονολογίας της επιδόσεως της αιτήσεως προς τον Πρόεδρον του Διοικητικού Συμβουλίου.

2. Η αίτησις περιέχει το αντικείμενον της ημερησίας διατάξεως.

"3. Με αίτηση μετόχου ή μετόχων που εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, ο πρόεδρος της συνέλευσης υποχρεούται να αναβάλει μια μόνο φορά τη λήψη αποφάσεων από τη γενική συνέλευση, τακτική ή έκτακτη, για όλα ή ορισμένα θέματα, ορίζοντας ημέρα συνέχισης της συνεδρίασης, αυτή που ορίζεται στην αίτηση των μετόχων, η οποία όμως δεν μπορεί να απέχει περισσότερο από τριάντα (30) ημέρες από τη χρονολογία της αναβολής. Η μετ' αναβολή γενική συνέλευση αποτελεί συνέχιση της προηγούμενης και δεν απαιτείται η επανάληψη των διατυπώσεων δημοσίευσης της πρόσκλησης των μετόχων σε αυτήν δε, μπορούν να μετάσχουν και νέοι μέτοχοι, τηρουμένων των διατάξεων των άρθρων 27 παρ. 2 και 28".

***Η παρ.3 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.3 άρθρ.13 Ν.2339/1995 (Α 204).

"4. Αιτήσει μετόχων εκπροσωπούντων το 1/20 του καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου, υποβαλλομένη εις την εταιρείαν πέντε πλήρεις ημέρας προ της τακτικής Γενικής Συνελεύσεως, το Διοικητικόν Συμβούλιον υποχρεούται:

α) να ανακοινού εις την Γενικήν Συνέλευσιν των μετόχων τα ποσά άτινα κατά την τελευταίαν διετίαν κατεβλήθησαν δι' οιασδήποτε αιτίαν υπό της εταιρείας εις μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή τους Διευθυντάς ή άλλους υπαλλήλους αυτής, ως και πάσαν άλλην παροχήν προς τα πρόσωπα ταύτα ή πάσαν εξ οιασδήποτε αιτίας υφισταμένην σύμβασιν της εταιρείας μετ' αυτών,

β) να παρέχη τας αιτουμένας συγκεκριμένας πληροφορίας περί των υποθέσεων της εταιρείας καθ' ο μέτρον είναι αύται χρήσιμοι διά την πραγματικήν εκτίμησιν των θεμάτων της ημερησίας διατάξεως. Το Διοικητικόν

Συμβούλιον δύναται ν' αρνηθή την παροχήν των αιτουμένων πληροφοριών ένεκα αποχρώντος λόγου, της αιτιολογίας αναγραφομένης εις τα πρακτικά".

"5. Αιτήσει μετόχων εκπροσωπούντων το 1/3 του καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου υποβαλλομένη εις την εταιρίαν εντός της προθεσμίας της προηγουμένης παραγράφου και εφ' όσον ούτοι δεν εκπροσωπούνται εν τω Διοικητικώ Συμβουλίω, το Διοικητικόν Συμβούλιον υποχρεούται να παράσχη προς αυτούς κατά την Γενικήν Συνέλευσιν ή εάν προτιμά προ ταύτης εις εκπρόσωπον αυτών, πληροφορίας περί της πορείας των εταιρικών υποθέσεων και της περιουσιακής καταστάσεως της εταιρίας. Το Διοικητικόν Συμβούλιον δύναται να αρνηθή ένεκα αποχρώντος ουσιώδους λόγου, της αιτιολογίας αναγραφομένης εις τα πρακτικά".

"6. Στις περιπτώσεις του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 4 και της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου, τυχόν αμφισβήτηση ως προς το βάσιμο ή μη της αιτιολογίας άρνησης παροχής των πληροφοριών, επιλύεται από το μονομελές πρωτοδικείο της έδρας της εταιρίας, με απόφασή του που εκδίδεται κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Με την ίδια απόφαση το δικαστήριο υποχρεώνει και την εταιρία να παράσχει τις πληροφορίες που αρνήθηκε".

***Η παρ.6 αντικαταστάθηκε ως άνω με την 3 άρθρ.13 Ν.2339/1995 (Α 204).

"7. Αιτήσει μετόχων εκπροσωπούντων το 1/20 του καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου, η λήψις αποφάσεως επί τινος θέματος της ημερησίας διατάξεως γενικής συνελεύσεως ενεργείται δι' ονομαστικής κλήσεως".

"8. Εις απάσας τας άνω περιπτώσεις των παραγράφων 1 - 5 οι αιτούντες μέτοχοι οφείλουσι να τηρήσωσι κατατεθειμένας, συμφώνως προς το άρθρον 28 του παρόντος, τας παρεχούσας αυτοίς τα ανωτέρω δικαιώματα μετοχάς αυτών από της χρονολογίας της επιδόσεως της αιτήσεως των μέχρι της συνεδριάσεως της Γενικής Συνελεύσεως, εις δε τας περιπτώσεις της παραγράφου 6 μέχρις εκδόσεως της αποφάσεως του Προέδρου".

"9. Το καταστατικόν δύναται να μειώση, ουχί όμως πέραν του ημίσεος, τα απαιτούμενα διά την άσκησιν των εις τας ανωτέρω παραγράφους 4 και 5 δικαιωμάτων ποσοστά του καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου".

***Οι πρώην παράγραφοι 4, 5 και 6 του παρόντος άρθρου, ως ετροποποιήθη διά του Ν. 5076/1931, αντικατεστάθησαν διά των ανωτέρω παραγράφων 4, 5, 6, 7, 8 και 9, διά του άρθρου 22 του ΝΔ 4237/1962 (Α 123).

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά το άρθρο 12 του Ν. 1284/1982 (Α 114): "Η διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 39 του Κ.Ν. 2190/1920 δεν εφαρμόζεται στις γενικές συνελεύσεις Τραπεζικών και άλλων ανώνυμων εταιρειών του άρθρου 9 του Ν 1232/1982 που συνήλθαν εντός της οριζόμενης από το άρθρο 10 παρ. 2 του Ν 1232/1982 προθεσμίας για τη λήψη αποφάσεως περί εκλογής νέων μελών του διοικητικού συμβουλίου τους σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 παρ.1 του Ν 1232/1982 η περί επικυρώσεως εκλογής μελών του διοικητικού συμβουλίου τους σε αντικατάσταση παραιτηθέντων, αποβιωσάντων ή κηρυχθέντων εκπτώτων. Εκκρεμείς δίκες κάθε βαθμού που αφορούν αμφισβήτηση εγκυρότητας των παραπάνω γενικών συνελεύσεων λόγω μη τηρήσεως της διατάξεως της παρ. 3 του άρθρου 39 του Κ Ν 2190/1920 καταργούνται. Δικαστικές αποφάσεις που αφορούν τέτοια αμφισβήτηση παραμένουν σε ισχύ αν κατά τη δημοσίευση του παρόντος είχαν καταστεί αμετάκλητες".

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Σύμφωνα με το άρθρο 42 παρ. 2 του Ν. 1947/1991, ΦΕΚ Α 70: "Επί ανωνύμων εταιρειών, των οποίων οι μετοχές ανήκουν κατά ποσοστό άνω του 50% στον Ο.Α.Ε. ή σε κρατικούς φορείς του άρθρου 1 παρ. 6 του ν. 1256/1982, όπως αρχικώς ίσχυσε, η προθεσμία υποχρεωτικής σύγκλησης έκτακτης γενικής συνέλευσης του άρθρου 39 του ν. 2190/1920 είναι δέκα ημερών και ως τόπος συνεδρίασης της συνέλευσης αυτής δύναται να ορίζονται τα γραφεία της έδρας μετόχων, που εκπροσωπούν άνω του ημίσεως του μετοχικού κεφαλαίου".

Άρθρα 47-49 Ν. 3604/2007

Άρθρο 47

1. Στο Άρθρο 39 προστίθεται τίτλος ως εξής: «Δικαιώματα μειοψηφίας».
2. Οι παράγραφοι 1 και 2 του Άρθρου 39 αντικαθίστανται ως εξής:
«1. Με αίτηση μετόχων, που εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του

καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, το διοικητικό συμβούλιο υποχρεούται να συγκαλεί έκτακτη γενική συνέλευση των μετόχων, ορίζοντας ημέρα συνεδρίασης αυτής, η οποία δεν πρέπει να απέχει περισσότερο από σαράντα πέντε (45) ημέρες από την ημερομηνία επίδοσης της αίτησης στον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου. Η αίτηση περιέχει το αντικείμενο της ημερήσιας διάταξης. Εάν δεν συγκληθεί γενική συνέλευση από το διοικητικό συμβούλιο εντός είκοσι (20) ημερών από την επίδοση της σχετικής αίτησης, η σύγκληση διενεργείται από τους αιτούντες μετόχους με δαπάνες της εταιρείας, με απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου της έδρας της εταιρείας, που εκδίδεται κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Στην απόφαση αυτή ορίζονται ο τόπος και ο χρόνος της συνεδρίασης, καθώς και η ημερήσια διάταξη.

2. Με αίτηση μετόχων, που εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, το διοικητικό συμβούλιο υποχρεούται να εγγράψει στην ημερήσια διάταξη γενικής συνέλευσης, που έχει ήδη συγκληθεί, πρόσθετα θέματα, εάν η σχετική αίτηση περιέλθει στο διοικητικό συμβούλιο δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη γενική συνέλευση. Τα πρόσθετα θέματα πρέπει να δημοσιεύονται ή να γνωστοποιούνται, με ευθύνη του διοικητικού συμβουλίου, κατά το Άρθρο 26, επτά (7) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη γενική συνέλευση. Αν τα θέματα αυτά δεν δημοσιευθούν, οι αιτούντες μέτοχοι δικαιούνται να ζητήσουν την αναβολή της γενικής συνέλευσης σύμφωνα με την παράγραφο 3 και να προβούν οι ίδιοι στη δημοσίευση, κατά τα οριζόμενα στο προηγούμενο εδάφιο, με δαπάνη της εταιρείας.»

3. Οι παράγραφοι 4 και 5 του Άρθρου 39 αντικαθίστανται ως εξής: «4. Μετά από αίτηση οποιουδήποτε μετόχου, που υποβάλλεται στην εταιρεία πέντε (5) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη γενική συνέλευση, το διοικητικό συμβούλιο υποχρεούται να παρέχει στη γενική συνέλευση τις αιτούμενες συγκεκριμένες πληροφορίες για τις υποθέσεις της εταιρείας, στο μέτρο που αυτές είναι χρήσιμες για την πραγματική εκτίμηση των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης. Επίσης, με αίτηση μετόχων, που εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, το διοικητικό συμβούλιο υποχρεούται να ανακοινώνει στη γενική συνέλευση, εφόσον είναι τακτική, τα ποσά που, κατά την τελευταία διετία, καταβλήθηκαν σε κάθε μέλος

του διοικητικού συμβουλίου ή τους διευθυντές της εταιρείας, καθώς και κάθε παροχή προς τα πρόσωπα αυτά από οποιαδήποτε αιτία ή σύμβαση της εταιρείας με αυτούς. Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να αρνηθεί την παροχή των πληροφοριών για αποχρώντα ουσιώδη λόγο, ο οποίος αναγράφεται στα πρακτικά. Τέτοιος λόγος μπορεί να είναι, κατά τις περιστάσεις, η εκπροσώπηση των αιτούντων μετόχων στο διοικητικό συμβούλιο σύμφωνα με τις παραγράφους 3 ή 6 του Άρθρου 18. 5. Μετά από αίτηση μετόχων, που εκπροσωπούν το ένα πέμπτο (1/5) του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου η οποία υποβάλλεται στην εταιρεία εντός της προθεσμίας της προηγούμενης παραγράφου, το διοικητικό συμβούλιο υποχρεούται να παρέχει στη γενική συνέλευση πληροφορίες για την πορεία των εταιρικών υποθέσεων και την περιουσιακή κατάσταση της εταιρείας. Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να αρνηθεί την παροχή των πληροφοριών για αποχρώντα ουσιώδη λόγο, ο οποίος αναγράφεται στα πρακτικά. Τέτοιος λόγος μπορεί να είναι, κατά τις περιστάσεις, η εκπροσώπηση των αιτούντων μετόχων στο διοικητικό συμβούλιο σύμφωνα με τις παραγράφους 3 ή 6 του Άρθρου 18, εφόσον τα αντίστοιχα μέλη του διοικητικού συμβουλίου έχουν λάβει τη σχετική πληροφόρηση κατά τρόπο επαρκή.»

4. Οι παράγραφοι 8 και 9 του Άρθρου 39 αντικαθίστανται ως εξής: «8. Σε όλες τις περιπτώσεις του παρόντος Άρθρου οι αιτούντες μέτοχοι οφείλουν να αποδείξουν τη μετοχική τους ιδιότητα και τον αριθμό των μετοχών που κατέχουν κατά την άσκηση του σχετικού δικαιώματος. Τέτοια απόδειξη αποτελεί και η κατάθεση των μετοχών σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του Άρθρου 28.

9. Το καταστατικό μπορεί να μειώσει, όχι όμως και πέραν του ημίσεως, τα ποσοστά του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, που απαιτούνται για την άσκηση των δικαιωμάτων που προβλέπονται στο παρόν Άρθρο.»

Άρθρο 48

1. Στο Άρθρο 39α προστίθεται τίτλος ως εξής: «σκηση ελέγχου επί των ανωνύμων εταιρειών».

2. Στην παράγραφο 1 του Άρθρου 39α, η τελευταία φράση «γίνεται κατά τις διατάξεις των άρθρων 40, 40α, 40β, 40δ και 40ε» αντικαθίσταται με τη φράση «γίνεται κατά τις διατάξεις των άρθρων 40 και 40α».

3. Η παράγραφος 2 του Άρθρου 39α αντικαθίσταται ως εξής: «2. Η λοιπή αρμοδιότητα ελέγχου, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 51 έως 53, ανήκει στο Υπουργείο Ανάπτυξης και τις άλλες κατά το νόμο αρμόδιες αρχές, οι οποίες μπορούν, κάθε φορά που το κρίνουν αναγκαίο, να ασκούν δια των αρμόδιων υπαλλήλων της παραγράφου 3 του παρόντος.»

4. Η παράγραφος 3 του Άρθρου 39α αντικαθίσταται ως εξής: «3. Αρμόδιοι υπάλληλοι της προηγούμενης παραγράφου νοούνται οι υπάλληλοι της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης, καθώς και οι υπάλληλοι των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων, που υπηρετούν στις αρμόδιες υπηρεσίες ανωνύμων εταιρειών και εμπορίου κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ που συμπληρώνουν τετραετή υπηρεσία και κατηγορίας ΔΕ που συμπληρώνουν δωδεκαετή υπηρεσία και είναι κάτοχοι τουλάχιστον απολυτηρίου λυκείου ή εξατάξιου γυμνασίου, οι οποίοι ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης. Η αμοιβή των ελεγκτών της παραγράφου αυτής καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και καταβάλλεται υποχρεωτικά από την εταιρεία στην οποία διενεργείται ο έλεγχος.»

Άρθρο 49

Στο Άρθρο 40 προστίθεται τίτλος και το Άρθρο αυτό αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 40 - Αίτηση έκτακτου ελέγχου

1. Δικαίωμα να ζητήσουν έλεγχο της εταιρείας από το μονομελές πρωτοδικείο της περιφέρειας στην οποία εδρεύει η εταιρεία, που δικάζει κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, έχουν: α) μέτοχοι της εταιρείας που αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το ένα εικοστό (1/20) του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου. Το καταστατικό μπορεί να μειώσει, όχι όμως και πέραν του ημίσεως, το ποσοστό αυτό, β) η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, προκειμένου περί εταιρειών, των οποίων οι μετοχές έχουν εισαχθεί σε χρηματιστήριο ή έχουν αποτελέσει αντικείμενο δημόσιας προσφοράς στο πλαίσιο είτε κάλυψης μετοχικού κεφαλαίου είτε διάθεσης υφιστάμενων μετοχών, γ) ο Υπουργός Ανάπτυξης, ή η κατά περίπτωση αρμόδια εποπτεύουσα αρχή.

2. Ο έλεγχος κατά την προηγούμενη παράγραφο διατάσσεται, εάν πιθανολογούνται πράξεις που παραβιάζουν διατάξεις των νόμων ή του καταστατικού της εταιρείας ή αποφάσεις της γενικής συνέλευσης. Σε κάθε περίπτωση, η αίτηση ελέγχου πρέπει να υποβάλλεται εντός τριών (3) ετών από την έγκριση των οικονομικών καταστάσεων της χρήσης, εντός της οποίας τελέστηκαν οι καταγγελλόμενες πράξεις.
3. Μέτοχοι της εταιρείας, που εκπροσωπούν το ένα πέμπτο (1/5) του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, δικαιούνται να ζητήσουν από το δικαστήριο της παραγράφου 1 τον έλεγχο της εταιρείας, εφόσον από την όλη πορεία αυτής καθίσταται πιστευτό ότι η διοίκηση των εταιρικών υποθέσεων δεν ασκείται όπως επιβάλλει η χρηστή και συνετή διαχείριση. Το καταστατικό μπορεί να μειώσει, όχι όμως και πέραν του ημίσεως, το ποσοστό του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου που απαιτείται για την άσκηση του δικαιώματος της παρούσας παραγράφου.
4. Οι αιτούντες τον έλεγχο μέτοχοι οφείλουν να αποδείξουν στο δικαστήριο ότι κατέχουν τις μετοχές που τους δίνουν το δικαίωμα να ζητήσουν τον έλεγχο της εταιρείας. Τέτοια απόδειξη αποτελεί και η κατάθεση των μετοχών σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του Άρθρου 28.
5. Το δικαστήριο μπορεί να κρίνει ότι η εκπροσώπηση των αιτούντων μετόχων στο διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με τις παραγράφους 3 ή 6 του Άρθρου 18, δεν δικαιολογεί τον έλεγχο με βάση το Άρθρο αυτό.»

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αγαλλοπούλου Π., (1997), Βασικές έννοιες Αστικού Δικαίου, Ι. Γενικές Αρχές, Δ' Έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή.
- Αλεξανδρίδου Ε., (2000), Δίκαιο εμπορικών εταιριών, Εκδόσεις Σταμούλη.
- Γεωργακόπουλος Λ, (1991), Το δίκαιον των εταιριών, τόμος IV, Εκδόσεις Παπαζήση.
- Γεωργακόπουλος, Λ., (2003), Εγχειρίδιο εμπορικού δικαίου, τόμος 1, τεύχος 2.
- Γκίνογλου Δ., (2004), Λογιστική Εταιριών, Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων, 1^η έκδοση, Εκδόσεις Rosili.
- Εφραιμίδης Ι., Φίλης Α., (1999), Λογιστική εταιριών, INK DESIGN, Αθήνα
- Καραγιάννης Δ., (2001), Λογιστική, κοστολόγηση, φοροτεχνικά, Θεσσαλονίκη
- Λαζαρίδης Ι., Παπαδόπουλος Δ., (2002), Χρηματοοικονομική Διοίκηση, Τεύχος Α, Α' Έκδοση, Θεσσαλονίκη.
- Λαζαρίδης Ι., Παπαδόπουλος Δ., (2005), Χρηματοοικονομική Διοίκηση, Τεύχος Α, Β' Έκδοση, Θεσσαλονίκη.
- Λεβαντής Ε., (1997), Ανώνυμες εταιρίες, τόμος 2, τεύχος Α', Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Παπαγιάννης Ι, (1997), Δίκαιο Ανωνύμων Εταιριών, Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Περάκης Ε., (2002), Το δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρίας – Ελεγκτές και δικαιώματα μειοψηφίας, Β' Έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη.
- Πολυχρονόπουλος Γ., Κορρές Γ., (2003), Βασικές αρχές οικονομίας και διοίκησης, εκδόσεις Σταμούλη.
- Ρόκας Ν., (2006), Εμπορικές Εταιρίες, Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Σαρσέντης Β., Παπαναστασάτος Α., (2002). Λογιστική Εταιριών, εκδόσεις Σταμούλη
- Σκαλίδης Ε., (1999), Εισαγωγή στο Εμπορικό Δίκαιο, Ε' Έκδοση, Λευτέρης Σκαλίδης, Θεσσαλονίκη.
- Σκαλίδης Θ., (2000), Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Εκδόσεις Ανικούλα

- Σπυρίδωνος Α., (2001), Τα δικαιώματα μειοψηφίας στην Ανώνυμη Εταιρία, Νομική Βιβλιοθήκη
- Σταυρόπουλος Α., (2003), Χρηματοοικονομική Λογιστική Θεωρία και Πράξη, Εκδόσεις Κριτική.
- Τσιριντάνης Α., (1964), Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου, τεύχος Β', Νομική Βιβλιοθήκη.

ΑΡΘΡΑ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

- www.capital.gr:
 - “Δικαιώματα μειοψηφίας ανώνυμης εταιρείας”, Τρίτη, 19 Φεβρουαρίου 2008
 - “Νεοπαγή δικαιώματα μειοψηφίας Α.Ε.”, Παρασκευή, 4 Απριλίου 2008

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- <http://el.wikipedia.org>
- www.idkaramanlis.gr/html/arxeio/gr/articles/triandafilou/triand030512-1.html - 33k -
- www.cc.uoa.gr/louoa/doc/odigos_idryshs_AE.doc
- <http://career.admin.uoi.gr/CMS/index.php?p=293&m=236>
- www.liaison.uoi.gr/pdf/Systasi%20A.E.pdf –
- <http://www.sofokleousin.gr/archives/56208>